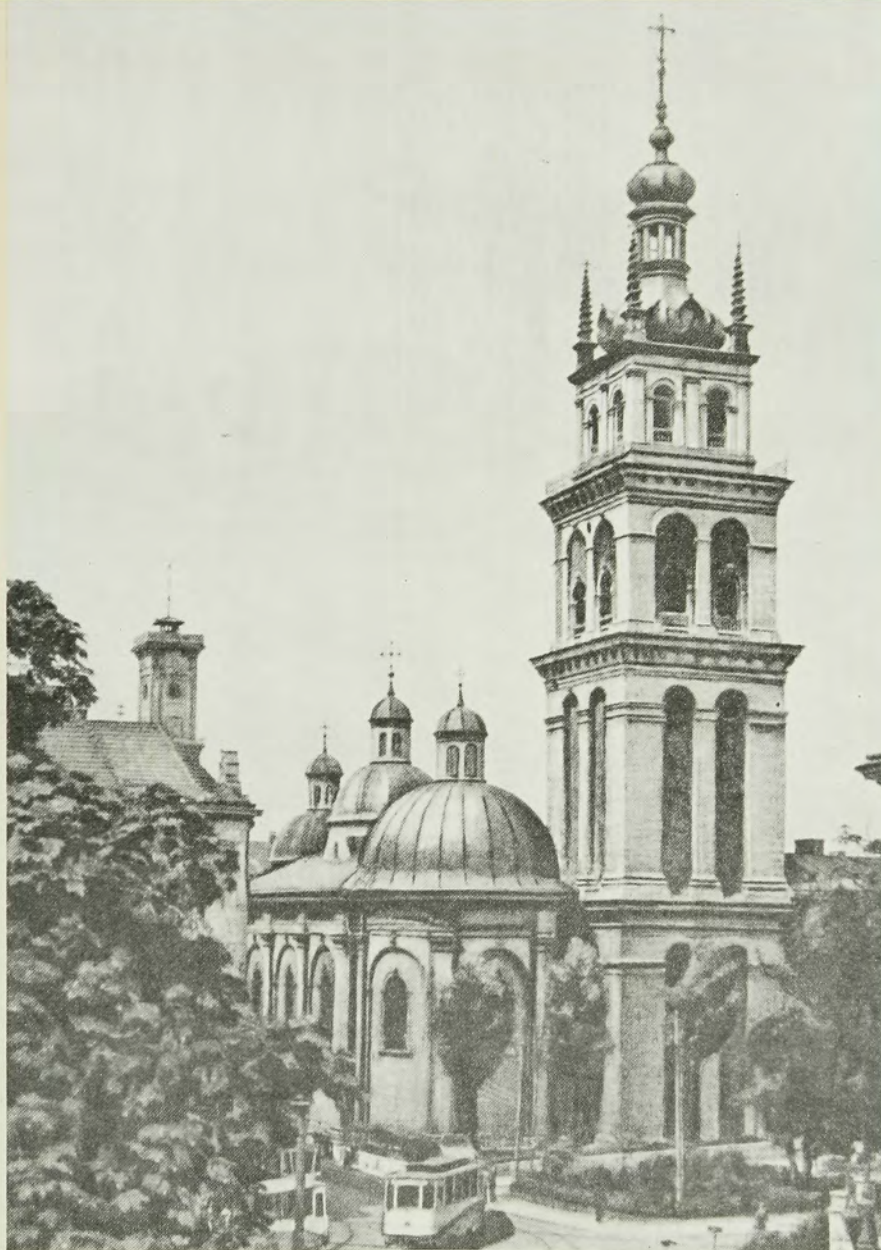

ЮНАК

ЛИСТОПАД 1970 NOVEMBER

● Ілюстратори цього числа: Мирон Білинський, ст. пл. Ліда Боднар, ст. пл. Христина Велигорська, пл. сен. Володимир Пилишенко-Гарпун, пл. сен. Тит Геврик, Богдан Певний, пл. розв. Роксолана Янішевська. ● На обкладинці: Успенська церква у Львові (XVII ст.). ● У віконці на обкладинці: стилізовані лев і ратуша — символи Львова і 1 Листопада 1918 р.

Ціна 60 центів

ЗМІСТ

Сторінка

1. Від редакції: Сугестії щодо святкування 1 Листопада
1. С. Гординський: На горі князя Лева. Мос місто
2. О. Кузьмович: Спом'янімо подругу Цьопу
4. Л. Малецька: Подруга Цьопи як виховник і учителька
4. **: Не стану в душі ховати
5. Подруга Гребля: Краса і вартість рідної мови
6. Книга зелених надій ("Вітрила" — 1969)
7. О. Кузьмович: Святослав Гординський
8. Лариса Хоралець — дітям
8. Я. Ярош: Ватра
9. Події в Україні
10. І. Стариков: Опале листя (новела)
13. А. Галушчинська: Львів — місто мого народження
15. Ю. Яськів: Про що розповідає осінній вітер?
15. Н. Близняк: Мос найкраще переживання
15. Ю. Весоловська: Що я хочу досягнути в житті?
16. Л. Ю.: Можна і без "академії"
17. О. Стадник: Іду до Японії
20. Престолонаслідник Британії у розмові з українським пластуном
21. Р. Янішевська: Ідемо до Європи
22. Г. Бродович: Улаштуймо "Андрійка"
24. З. Івасиків: Хрестинівка
25. Крайова Пластова Зустріч в Канаді
27. Хроніка
28. Пожертви на пресфонд

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Появляється щомісяця крім липня і серпня. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Члени редакційної колегії: пл. сен. Ольга Кузьмович, пл. сен. Тоня Горохович і пл. сен. Омелян Тарнавський. Напілка: пл. сен. Ярослав Еліїв. Технічний редактор і адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський.

Річна передплата: США і Канада (у валюті своєї країни) — 6.00 дол., Австралія — 3.50 австр. дол., Австрія — 100 шіл., Аргентина — 350 пез., Бельгія — 120 бел. фр., Велика Британія — 1.00, Німеччина — 10 н. м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа: у США і Канаді — 60 центів.

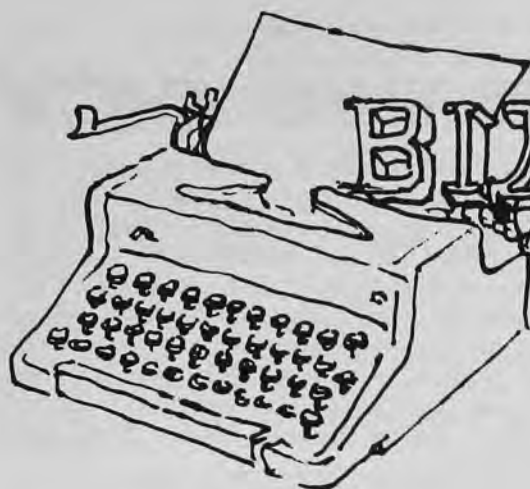
Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N. Y., 11702, U.S.A.

Second class mail registration number 2185 ● Printed by Kiev Printers Ltd., 860 Richmond St. W., Toronto, Ont., Canada

ВІД Р едакції

Дорогі Подруги і Друзі!

Коли приходить місяць листопад, Ви знаєте, Дорогі Подруги і Друзі, що Вас чекає Листопадовий Апель, листопадове свято, а, звичайно, і Святкова Панахида в церкві, на яку наші пластуни і пластунки приходять із прапорами і в одностроях.

Часто Ви, молоді Подруги і Друзі, звичні до цієї листопадової рутини, навіть не застановляєтеся, чому рік-річно українська громада так відзначає святково річницю Листопадового Зриву та що таке сталося 1-го листопада 1918 року у Львові.

Те, що для Ваших дідусів і бабунь було великим, хвилюючим моментом їхнього життя — для Вас це вже лише частинка нашої історії, яку треба вивчати, але яка для декого з Вас, і не дуже то цікава.

Для пластового юнацтва ті роковини в'яжуться ще і з листопадним змагом, який, однак, щоразу рідше відчувається у поодиноких пластових станицях, та з листопадним апелем, на якому підвищують пластові ступені і переводять з уладу до уладу, і на якому треба вислухати святкового наказу і відповідної змістом програми.

Отож тому, що все те Вам так добре знає, — ми хочемо цим разом витягнути Вас із цієї втертої рутини святкування 1-го Листопада та піддати Вам, як можна його відзначити інакше, а може й краще.

Перечитайте добре це число «Юнака», то може зрозумієте, що не завжди для відзначення історичних роковин мусить відбуватися те саме, не завжди це мусить бути конечно свято з віршами та співом, а може бути відкриття слов'янського відділу місцевої бібліотеки, що постала при допомозі пластунів, чи так нещодавно пережитий спомин із відвідин України та княжого Львова, на ратуші якого маяв 1-го Листопада 1918 року так гордо і радісно український прапор.

Ваша редакторка

Святослав Гординський

НА ГОРІ КНЯЗЯ ЛЕВА

Так відходять нестримно у безвість хвилини,
За хвилинами дні, а за днями роки,
І, як перше, гора осипається Львина
Золотавим піском, мов минуле важким.

Гнівне сонце встає і, завісу імлисту
Розірвавши, як рана палає згори,
Тіні крилами б'ють, і каштанове листя
Розмітають і кидають люті вітри.

Важкотіли леви, підірвавшись на лапи,
Кам'яніють під луками хмурих будов,
І на мурах віків недокінчений напис
Снить про синяву днів, замержану в жовть.

МОЄ МІСТО

В осінній млі така прозора мить
Минулих днів, розстріляних шрапнелем:
Ще вчора бачив я його цілунків слід,
Додому ідучи повз мури цитаделі.

Встаєш ти важко з мли квадратами будов,
Лише віки звели безжурно і високо
На куполи твоїх старих церков
Граційний ренесанс і пристрасне бароко.

Твій ринок, у рядах похмурих кам'яниць,
Де вікна підняли зчорнілих гзимсів брови,
Тривожно задививсь у темряву сторіч,
Заслуханий іще в останній зойк Підкови.

Зіп'явшись на щити ґранітні, коло брам
Там ждуть уперто льви, насуплені і злючі,
Щоб кинутись до віч твоїм майбутнім дням,
Багряним дням, що прийдуть неминуче.

СПОМ'ЯНІМО ПОДРУГУ ЦЬОПУ!

11 листопада ц. р. минає рік, як широка пластова родина прощала в Торонті на вічний спокоїн одну із своїх найкращих пластових виховниць і провідниць покоління молоді, сл. п. пл. сен. Кикелію Паліїв, яку у Пласті загально називали — Подруга Цьопи.

Про Неї писали ми багато у 12-ому числі «Юнака» за 1969 р., і наші молоді читачі, які не мали щастя знати Подруги Цьопи, могли довідатися не одне про її повне змісту та пластової праці життя.

Для нас — тих численних, що їм пл. сен. Цьопи Паліїв допомогла знайти ціль і зміст справжнього «життя у Пласті» — її постать залишилась, здається, назавжди особливо живою у пам'яті.

І тепер, у цю першу річницю прощання на холодному цвинтарі «Прспект» у Торонті, не згадуємо її лише смутком і панахидами, а викличемо її живий та енергійний образ перед нашими очима і передаймо його молодшим подругам і друзям, щоб і для них стала Вона близькою і ясною, якою є Покійна у наших думках і споминах.

З цим бажанням містимо нижче дві картини з діяльності сл. п. Подруги Цьопи та її особливого відношення до нашої молоді, так як його відчували два різні покоління. Одна картина з колишньої діяльності пл. сен. Ц. Паліїв у таємному Пласті, а друга з останніх років її праці у Школі Українознавства в Торонті.

Редакція

ТАКОЮ БУЛА ПОДРУГА ЦЬОПА...

Я була вже декілька місяців у Перемиському Інституті*, а все таки відчувала, що я не зовсім злита зі спільнотою, що їй на ім'я було — шюста кляса. Передусім бачила я, що під поверхнею тієї спокійної зразкової кляси діють ще якісь підземні таємні струї, до яких я вже зовсім не мала доступу.

Хоч як балакучі та повні відвертої широти одна до однієї були дівчата в тому віці, але вміли мовчати як закляті, коли було треба.

Я зауважила, як деколи зникають на довгий час деякі з товаришок, щоб повернутися опісля до зайнять з так само мовчазним лицем, як перед тим. Я бачила, як Марушка часто проходить зі старшими товаришками і проводить жваві розмови, які завжди переходили на злободенні теми, коли хтось посторонній наближався. І моє повне амбіцій серце «смотряка» сильно боліло, що стою осторонь таємниці.

Аж одного дня почала зі мною розмову «осьмачка» Наталка Д. — Притоку дав предмет нашого вічного страху і ненависти, професор літератури, поляк, та його нетактовний виступ.

А там наші розмови стали частішими й шоразу ширішими. Бувало вже, що Наталка, обнявши мене навпів, проходжувалася по широкому коридорі гімназії, а я крадькома дивилася, яке це враження робить на моїх товаришок, що все ще не могли знайти спільної мови із «зарозумілою львів'янкою».

Аж одного разу Наталка запитала мене, чи маю охоту вчитися з нею і ще кількома товаришками українознавства, що таке скупе в гімназії з приводу гострої контролі польської влади. Розуміється, це може відбуватися тільки по-тайки. Але цього Наталка не потребувала навіть підкреслювати.

«Завтра о 4-й годині на піддаші Інституту» — сказала мені так між двома фізичними правилами, що ми їх саме голосно вивчали, байдужим тоном Марушка.

Я не могла дочекатися назначеної години. Обдумувала весь стратегічний плян і пильно стежила, що роблять інші товаришки. Це була пора, коли ми, інститутки, сиділи у своїх клясах і вивчали лекції на наступний день. Мені, що перший раз у житті, ішла на таємні сходини, здавалося, що я напевно в цій своїй дорозі натраплю на цілу масу перешкод. Але, розуміється, зайшла до «мети» зовсім просто та із здивуванням побачила вже там шістьох моїх товаришок, і то таких, яких я найменше сподівалася там зустріти.

Мій прихід не викликав ніяких коментарів, ні запитань. З певністю, усі вже знали про те давніше, а мені в цій хвилині здавалося, що теплий погляд Наталки відбився і в очах цілого гуртка та перший раз проламав льоди між мною — «новою» та іншими «старими».

Гутірка Наталки була, здається, призначена в першу чергу, щоб поінформувати мене. Вона говорила про розв'язання Пласту, про потребу продовжування тієї самовиховної роботи між нашою молоддю без легальних рамок і про переслідування польської влади. Ми сиділи тісним колом на запорошених сходах і вікні, а Наталка оповідала нам про табір на «Соколі», спільні ватри й мандрівки, про пластову дружбу і збереження пластової таємниці.

Сходини відбувалися правильно щотижня, але місце і пора змінювалися дуже часто. Ми вивчали під проводом Наталки матеріали до першої проби, хоча ніколи ні одним словом не було мови про нашу приналежність до таємного Пласту та про те, чи такий існує.

Записувати Наталка майже не дозволяла так, що все треба було відразу вивчати напам'ять. У конечних випадках кружляв між нами

один-однісінький примірник «Життя в Пласті», який найчастіше переховувався у сіннику. В нашій клясі існували два чи три гуртки, але всі ми, здається, конспірацію знаємо від колиски, — не знали ми одна однієї, а єдиним лучником між нами була Марушка.

Мені здається, це саме було десь в часі свята св. Юрія, як Марушка прийшла з великою новиною.

— Увечорі, по згашенні світел, сходимо до руханкової залі — буде присяга.

День тягнувся у безконечність, повний очікувань і неспокою, «як то воно буде». У голові роїлося від плянів, як перепроводити ту вечірню виправу.

Моя спальня сусідувала з кімнатою «пані Цьопи», яку ми всі так любили, а рівночасно боялися її, як вогню. Вона саме в тому часі була нашою опікункою в Інституті, а в наших спальнях панувала «військова дисципліна». Пані Цьопи була всюди і все бачила, і тому висмикнутися з кімнати після «нічної тиші» видавалося мені майже неможливим до виконання.

Але ось прийшов і вечір. Точно, як звичайно, о дев'ятій годині, пані Цьопи прийшла згасити світло і всі розмови замовкли. Крізь дерев'яну стінку було чути не лише розмови, але й кожний стукіт, — а з Цьопою не було жартів! Довгу хвилину лежала я зовсім непорушно, одягнена, аж вирішила спробувати встати. Не знаю, чи мої товаришки справді вже спали, чи просто не хотіли мене зачіпати. До дверей дійшла я без найменших перешкод. Із кімнати Цьопи пробивався вузький струмок світла, і мені видавалося прямо неможливим пройти без її спостереження. Ось стане зараз на порозі віч-на-віч зі мною і що тоді? Серце билось із цілої сили, але добра, стара долівка не заскрипіла, як це було її звичаєм, і я опинилася на сходах, а вкінці і в руханковій залі.

Там ворухилися вже тіні, які часом попадали у смугу світла, що його кидала вулична ліхтарня, і я могла пізнавати обличчя. А було кого бачити! Справді «цвіт» гімназії із трьох вищих клас, найкращі в науці, спорті й товариському відношенні.

Я віднайшла свій гурток, і ми шепотом перекидалися словами. Все ще з'являвся хтось новий, тіні переливалися, але тиша повна вичікування тримала цупко всіх у руках.

— Як воно буде, хто буде відбирати присягу, чи побачимо вкінці когось із тих таємних провідників, що невидною рукою кермують нашою працею? Може приїхав хтось зі Львова? — впало питання коло мене.

Але в тій хвилині, ті, що були близько дверей, заємушилися, хтось новий увійшов, двері зачинилися і всі завмерли на своїх місцях. А від гурту при дверях відорвалася одна тінь і в кількох енергійних кроках стала у смузі світла.

Я не вірила своїм очам — це була... Подру-

Сл. п. Цьопи Палів серед членів пластового проводу під час Ювілейної Пластової Зустрічі в 1957 р. на Пластовій Січі біля Торонта. На світліні бачимо в першому ряді з ліва на право сл. п. Сірого Лева (другий) і сл. п. Дрота (четвертий, біля Ц. Палів).

га Цьопи. Але такий добре знаний її голос розвіяв мої останні сумніви. На його наказ ми стали в лаві. І забриніли в темряві слова пластової присяги із дрижачих уст кількох десятків дівчат.

«У пам'ять давньої предківської слави
Вкраїні обіти складаю отсі...»**

В залі державної школи, де ми стільки разів відбували зненавиджені «паньство-творчі» поранки — складали ми перед учителькою цієї школи свою першу в житті таємну пластову присягу.

Цей момент залишився досі в моїй пам'яті, і не притьмарили його ніякі пізніші, великі чи малі переживання.

Наш колишній перемиський курінь юначок розсипався по цілому світі і стратив контакт між собою. Навіть тих, тоді близьких, уже давно немає. Наталка від років за мурами бельгійського монастиря, Марушка — «за залізною заслоною», Славка спочиває на Личаківському цвинтарі, Лідка — здається — в Австралії, і так можна б довго вичисляти. Навіть не знаю, чи хоча одна, що пережила зі мною ту присягу, буде читати ці мої рядки. Не стало вже і Подруги Цьопи. Але важливе, що є ще кому розповісти про нашу незабутню виховницю і є для кого в'язати минуле із сьогоденним для кращого завтра нашого Пласту.

Ольга Кузьмович

* Український Інститут для дівчат у Перемишлі — широко відома середня школа для українських дівчат у Галичині.

** Це є уривок колишнього тексту пластової присяги, який тепер звучить: «На лицарську честь і на предківську славу Вітчизні обіти складаю такі: ».

ПОДРУГА ЦЬОПА ЯК ВИХОВНИК І УЧИТЕЛЬКА

Сумна вістка про смерть визначної пластової провідниці та громадської діячки, пл. сен. Кикелії Паліїв, поширилась по Торонті, по Канаді і по інших країнах вільного світу, напевно і по Україні... Ця вістка сколихнула всю українську громаду, зокрема нашу пластову молодь, хоча майже всі знали про довгу і важку недугу бл. п.

подруги Паліїв. До похоронного заведення на панахиди, крім старших, прийшла численно також молодь, щоб не тільки помолитися за душу Покійної, але заявити свою палку любов і пошану до цієї великої пластової провідниці, колишнього члена найвищого пластового проводу, а також нашої дорогої учительки на Курсах Українознавства при Свято-Миколаївській Школі в Торонті. Біля домовини стояли з прапорами делегати від пластової молоді та учнів наших Курсів Українознавства.

Як учениця Курсів Українознавства згадую подругу Паліїв як нашу учительку. Мені пригадуються зокрема її лекції української культури. Скільки любові і пошани було в Покійної до українського побуту і рідних традицій. Цю любов до всього свого рідного вона перелила в наші душі і серця. Раділа кожним виявом нашого прив'язання і зрозуміння до нашого минулого. Просила його шанувати і далі плекати. Навіть картала тих, хто байдуже ставився до того, що повинно нам бути дороге, виправдовуючись браком часу, браком зрозуміння чи навіть потреби.

Наша покійна учителька, К. Паліїв, не жаліла для нас зусиль і часу, приносила нам різні витинки із журналів, образки, книжки, всякі конспекти і записки, видруковані на цикльостилі, щоб лише зрозуміло подати нам лекцію. Уміла пояснювати позитиви нашого минулого, нашого походження, красу наших звичаїв, обрядів, мови і пісень. Любила, коли ми під час перерви підходили і продовжували з нею дискусію на тему пройденної лекції.

Бачу її, як вечорами сиділа при столі в учительській канцелярії, і сконцентровано писала на машинці. Сиділа там щоденно до пізньої години вночі. Працювала також останнього вечора перед своїм відходом до лікарні.

І коли наш катехит, о. Іван Сиротинський, у своєму прощальному слові, яке виголосив у день похорону подруги Паліїв, сказав, що в нашій парохії в останньому часі зі смертю нашого пароха, о. проф. д-ра Богдана Липського, і нашої учительки, подруги Цьопи Паліїв, наче згасли два світла, мені стали перед очима світла, що до

пізньої ночі світилися у двох кімнатах нашого шкільного будинку. І хоча у канцелярії св. п. о. проф. д-ра Б. Липського і в канцелярії св. п. подруги К. Паліїв ті світла згасли разом з відходом у Вічність цих дорогих нам осіб, то в наших серцях залишилось світло горючої ватри любови до Бога і України, яку вони розпалили, та почування вдячності і пошани до Покійних, бо в них між їхніми словами і чинами не було розбіжності.

Пл. юн. Ліда Малецька

Гурток «Струни», 4-ий Курінь УПЮ-ок
ім. Лесі Українки, Торонто, Канада

НЕ СТАНУ В ДУШІ ХОВАТИ

*Не стану в душі ховати:
мій гнів, що до тих вирує,
хто з цегли чужої
хату
до сонця вікном мурує!*

*Не стану в душі ховати:
для того відкрию груди,
хто гори узв'язя рвати,
щоб вільно ходили люди.*

*Вітчизна мене спитала б:
«А що ж мені ти встиг дати?»
Ой, мало... ой, дуже мало —
не стану в душі ховати.*

(Із збірки:

«Крик з могили», В-во «Смолоскип»)

Від Редакції: Цей вірш передрукований із збірки т. зв. захальвних віршів з України, які різними дорогами передіставались недавно на захід. Авторів їх не знаємо, але зі змісту бачимо, що ці наші брати під советським режимом відзначаються неабияким патріотизмом. Вірш про Шевченка із цієї самої збірки містили ми у березневному числі «Юнака».

ЧИ ВИ ВЖЕ СКЛАЛИ в цьому році

ПОЖЕРТВУ НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»?

● Якщо ні, то просимо це зробити негайно. Прибутки з передплат не вистачають на покриття всіх витрат, получених з видаванням «Юнака».

КРАСА І ВАРТІСТЬ РІДНОЇ МОВИ

Дорогі Юні Подруги і Друзі!

Не сумніваємося, що Вам доводилося чути і читати багато висловів про красу і вартість рідної мови у житті людини. Відомо Вам напевне від Ваших провідників, що Пластовий Конгрес Другий своїми рекомендаціями та резолюціями поставив справу знання і плекання рідної мови у Пласті на першому місці. Бож не зміг би існувати Пласт, коли б його молоде членство не знало рідної мови і не користувалося нею.

Безліч питань виникає у нас, коли задумуємося над явищами мови. Німецький мовознавець Я. Грімм сказав, наприклад, що на підставі мови можна краще дослідити минуле народу, ніж вивчаючи археологічні знахідки. Мовознавство — це дуже цікава наука. Ми постараємося подати хоча б дещо із цього «цікавого» ось тут у «Юнаку», щоб Ви, Друзі та Подруги, могли свідоміше сприймати те все, що Ви чуєте і читаете про потребу зберігання і плекання нашої рідної мови.

ТАЄМНИЦІ МОВИ

Мовознавство займається незвичайно широкими ділянками знання — досліджує стародавні скрипти, походження азбук, їх розвиток, особливості мов, споріднення між групами мов, зв'язок між словом і думкою, давність окремих мов тощо. Наука про мови намагається розгадати багато таємниць у мовах світу, але найбільшою загадкою від віків є те — як мови постали? Чому є так багато мов (близько 3000!). У трьох останніх сторіччях було постало близько 500 штучних інтернаціональних мов, остання з них т. зв. есперанто (1887 року її створив польський жид, лікар Людвік Л. Заменгоф), але всі ці спроби безуспішні. Кожний народ плекає свою мову, бо нею йому найкраще творити плоди свого духа. У наших часах наука занехала штучні мови, зате використовує електронічний «ум» — машину для перекладів написаних слів з однієї мови на другу. Успіхи великі і цим можливо буде поменшити мовні перешкоди для порозуміння між людьми.

Проблеми мови дуже складні. Ось спинімося

думкою над фразами: «вискочив, як Пилип з конопель», «притарабанила його на лиху годину бенера!» (тобто — «мара») чи над фразою «купив kota в мішку». Цікаво нам знати, чому українською мовою кажемо цибуля, крейда, цегла, і в далекій Німеччині є такі чи майже такі самі слова, а в сусідній Московщині вони зовсім інші — лук, мел, кірпіч. А чому деякі слова облітають різні країни і народи, тоді коли інші тримаються тільки якоїсь однієї мови, однієї країни та її народу. Безліч питань виникає у нас, коли задумуємося над явищами мови.

Цікаво знати, чому деякі слова, як і людські думки та ідеї, мандруючи між народами, гинуть на своєму довгому шляху, а інші стають інтернаціональними. Багато таємниць криють у собі окремі слова своєю складною і завивистою історичною путтю, перипетіями, яких вони зазнали у мандрах віками і країнами. От, наприклад, у мешканців Заполяр'я є 20 слів на позначення різних гатунків льоду, 41 слово на позначення різних гатунків снігу і 26 слів на позначення різного розтавання снігу, а у норвежців, що живуть у подібних кліматичних обставинах, такого явища нема.

ЧОМУ ТРЕБА ЗНАТИ СВОЮ РІДНУ МОВУ?

Кожний народ надає мові великого значення. Письменник Панас Мирний називав мову «схованкою людського духу», скарбницею, у якій зберігається давнє життя народу, його розум, досвід, почуття. Коли хто байдужий до своєї мови, того називають зрадником, бо така людина байдужа і до минулого, теперішнього і майбутнього свого народу. Іван Франко каже, що мови свого народу не можна покинути без «окалічення своєї душі». Навпаки — володіти рідною мовою настільки, щоб могли нею висловити нюанси своїх думок і переживань — це ознака духового багатства людини.

Ми засвоїли рідну мову з уст матерів, навчилися більше чи менше володіти нею у школі. Але про мову далеко не всіх, навіть знавців мови, можна сказати, що вона є «безсмертною, чу-

дотворною феєю», «огнем в одязі слова», «іскрою Прометей». Про мову одного юнака почуємо — «то такий, що за словом до батька не бігає», про мову іншого — «двох слів зв'язати не вміє», «лепече, як той порожній млин». Мова кожного народу і кожної людини — особлива, бо вона — живий організм, висловлює думки і почування даної особи. Отож, чим убогіша мова людини, тим слабша будова думки. Думка дитини цілковито залежна від мови, яку дитина засвоїла собі в дитинстві. Тому такий великий тиск кладемо ми на засвоєння рідної мови у ранньому віці.

Ми згадали тільки дещо із мовознавчої проблематики. У майбутньому міститимемо дальші міркування про мови і про українську мову, щоб Ви, Друзі і Подруги, її більше цінували, любили і плекали. Не забудьте написати до нас, чи наші аргументи Ви «мотаєте собі на вус», чи їх досить для Вас, чи, може, «мов кіт наплакав». А може, читаючи їх, думаєте «котів жарти, а миші слізки», — «не хоче курка на вечорниці, а її несуть».

Та все ж таки я думаю, що оці мої слова не «підуть нанівець». Багато дехто з Вас, захоче наблизитись до чистих джерел рідної мови, а може й припасти до неї «пелюстками спраглих уст», щоб «багатшати душею».

Ваша подруга Гребля

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

хай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнана",
подаючи свою давню й нову адресу.

КНИГА ЗЕЛЕНИХ НАДІЙ
(«Вітрила» з 1969 р.)

Сімдесят чотири імена молодих поетів, прозаїків, перекладачів та одинадцять молодих мalarів є авторами творів, поміщених у Альманасі молодих авторів України за 1969 р. під назвою «Вітрила — 69». Критик С. Крижанівський назвав це видання «книгою зелених надій», бо читається її «з радістю, із надхненням, бо в ній «стільки свіжого, молодого, надійного, талановитого!» Місце народження молодих поетів — це майже вся українська земля.

Про що ж пишуть молоді поети? Очевидно, не бракує тут так званих «урядових» тем, на які підсоветські поети мусять писати як, наприклад, про Леніна, про війну, про перебування в радянській армії, але вражає найбільша кількість віршів на тему далекого і ближчого минулого нашого народу, а «з особливою силою» — каже С. Крижанівський — «почувається прагнення знайти свій корінь і категорично заперечити «не пам'ятаючих рідні, безрідних». І в цих наймолодших, пробивається глибоке прив'язання до рідної культури, до рідної мови, до тих, що передають і плекають ці вартості — матері, діди, бабуні, брати сестри, сини і дочки. Також багато філософії, палкого бажання знайти правильні шляхи життя, збагнути самих себе. Як приклад подаємо зразок поезії однієї з авторок збірнику під назвою «Вітрила»:

Хто я? Дівча, що сяє, мов лелітка,
У дев'ятнадцять літ свого буття?
Людина я! Це значить дивна квітка
На дереві покрученим життя.
Відквітувать не хочу пустоцвітом,
А щоби плодом визрілим була,
Зі мною завжди і зимою й літом
Простої праці золота бджола.

(Марія Чепурна)

СВЯТОСЛАВ ГОРДИНСЬКИЙ мистець-маляр і поет

Хто мав щастя бути восени 1969 р. на посвяченні Храму св. Софії в Римі, той оглядав із захопленням її стилеве та мистецьке нутро із прекрасними мозаїками.

Над прикрашенням цього нашого собору працював відомий добре серед цілої української спільноти мистець-ма-

ляр і мистецтвознавець, Святослав Гординський.

Святослав Гординський живе постійно в околиці Нью-Йорку і крім своєї тепер професійної праці, як спеціаліст церковного мистецтва, він бере жваву участь у всіх проявах українського культурного життя. Є він від років активним членом Об'єднання Мистців Українців Америки і колишнім його головою, членом президії Об'єднання Українських Письменників «Слово», членом НТШ і УВАН, мистецьким дорадником Українського Інституту Америки в Нью-Йорку, редактором і творцем історії українського мистецтва (що готується до видання), автором численних мистецьких статей, монографій (як, напр., про Архипенка англійською мовою, про О. Гришенка французькою мовою) і критиком.

У цієї повної життєвої енергії, непересічної людини знаходимо гармонійне сполучення мистця і поета. Талант С. Гординського розвивався рівнорядно у цих двох ділянках від молодих років.

Святослав Гординський — уродженець Галичини, син відомого в Львові українського науковця, д-ра Ярослава Гординського, один із перших українських пластунів з 1917-го року (що напевно цікаве для наших читачів) та учень маляра Олекси Новаківського. Як великонадійний молодий маляр, Святослав Гординський виїхав на дальші студії до Парижа і там зустрівся із західним мистецьким світом. Вернувшись до Львова, С. Гординський стає одним із найбільш динамічних українських мистців-графіків і поетів. Разом із Богданом Кравцевим і Богданом І. Антоничем (про яких ми вже раніше писали в «Юнаку») С.

Гординський є одним із засновників модерної західно-української поезії. З-під пера Гординського вийшло понад 10 збірок поезій і велика кількість перекладів із французької, німецької та англійської мови, які він опановує бездоганно.

Святослав Гординський особливо зацікавився «Словом о полку Ігоревім», яке він переспівав сучасною українською мовою і про цей найкращий твір старої української літератури написав низку дослідчих статей, які сьогодні вже є джерелом, що його цитують навіть в Академії Наук СРСР, без уваги на скрайньо ворожу там наставу до нашого мистця за його писання і праці. Святослав Гординський відомий ще із того, що в часах другої світової війни редагував і видавав збірки творів переслідуваних советами українських письменників із підсоветської України в їхньому первісному нецензурованому вигляді.

Святослав Гординський
у своїй мистецькій робітні.

Святослав Гординський має такі широкі зацікавлення і таку неспожиту життєву енергію, що прямо важко охопити у короткій інформації цілу його багатогранну діяльність на мистецькому та літературному полі. Але підставою його численних праць і заходів є і було завжди все одне і те саме: пропаганда доброго українського мистецького імені серед своїх і чужих та ширення правди про Україну.

Ольга Кузьмович

ПРОСИМО ВИБАЧЕННЯ!

У «Юнаку» за серпень-вересень ц. р. на ст. 19-тій поміщені рисункові дотепи із газети «Сліди Розбав» 19-го Куреня УПУ-ів ім. Митрополита А. Шептицького в Рочестері. Через недогляд поминуте ім'я і прізвище автора цих дотепів, яким є пл. розв. Андрій Цегельський — головний редактор та ілюстратор газетки. Друга Цегельського просимо вибачення! — Редакція

новими житловими будинками, середньою школою, дитячими закладами, спортивними майданами.

ЛАРИСА ХОРОЛЕЦЬ — ДІТЯМ

Останньо в Україні популярною стала праця молодої артистки Київського театру «Слово» — Лариси Хоролець, яка вечорами у спеціальній телевізійній програмі п. н. «На добраніч, діти!» втішає мільйони дітей захопливими розповідями про ідеали добра, краси і любови Рідної Землі, пригравши при тому на бандурі. Саме тепер приготує вона свою оригінальну програму до 100-річчя народження Лесі Українки.

Лариса Хоролець — молода популярна артистка Київського театру «Слово», у спеціальній телевізійній програмі п. н. «На добраніч, діти!» радує дітей своїми розповідями та грою на бандурі.

Лариса щойно закінчила Київський інститут театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого. У студентському театрі, у фільмах вона вже створила цікаві театральні образи (фільми «Сашко», «Серед добрих людей», «Серве Бонівура» та інші). Природня чистота її почуттів полонить

чутливі дитячі серця. Її гра на бандурі правдива та самобутня.

Якже ж цікаво було б зустрітися нашим новацьким сестричкам з Ларисою та з нею обмінятися досвідом. Бо це ж правда, що і серед пластових сестричок є чимало таких, що чарують серця новачок своїм співом, розповідями чи грою, жаль, що не на бандурі, але на гітарі...

ВАТРА

Давно це було — коли в нас палала ватра
Почалась іскрою та й загорілась.
Але кожна ватра вічно не жарить.
І наша теж поволі — пригасла.

Ти мене хотіла —
тільки мене —
І я хотів Тебе —
я жив для Тебе.

Хотів Твоє сумне личко...
поцілувати.
Хотів Твоє шовкове волосся...
погладити.

Але я жив теж для громади — друзів,
Хоч Ти завжди для мене — святою була...
і так ми розлучились...

Ти пішла.. і живеш у коханні з одним,
А я живу в коханні з усіма...
Хоч часом важко мені...
Бо другої такої як Ти,
В гурті нема!...

Пл. розв. Андрій Ярош
Нью-Йорк, США

(Цей вірш здобув друге місце на 3-ому конкурсі дописів до «Юнака» у групі старшого юнацтва на терені Пл. Станиці в Нью-Йорку.)

Друзі і Подрузи!

Чим більше буде передплатників, тим кращим буде наш журнал «Юнак». Тому хай кожний чи кожна з Вас: 1) подбас, щоб всі члени Вашого гуртка стали передплатниками «Юнака», 2) присєднає для «Юнака» принаймні одного нового передплатника з-поміж тих Ваших друзів чи подруг, що не належать до Пласту.

Події в Україні

Ілюстрації художниці Н. Лепухової до "Лісової пісні" Лесі Українки. На першій ілюстрації "Лущак і Мавка", а на другій "Полева мавка".

ЮВІЛЕЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Україна готується до святкування 100-річчя народження поетки. Заплановано багато форм відзначення цієї дати. У Києві постане пам'ятник, а в місті Луцьку на Волині погруддя Лесі Українки. Академія Наук УРСР готує академічне видання творів поетки. Різні спеціальні комітети готують художній і документальний фільм про Лесю Українку, організують виставку образотворчих робіт та ілюстрацій до її творів. Ухвалено щорічну літературну нагороду імені Лесі Українки за кращий твір для дітей. Вийде спеціальний кіножурнал, присвячений святкуванню ювілею поетки, ювілейні марки, коверти, листівки із зображенням письменниці, медалі та відзнаки до цього ювілею. Вийдуть матеріали про життя і творчість поетки та збірник матеріалів про 100-річний ювілей. В радіо, телевізії та у пресі постійно будуть інформації про підготовку і святкування цього ювілею.

Урочистий вечір, присвячений пам'яті Лесі Українки, відбудеться в Києві 25 лютого 1971 р. А крім того, по школах, у клубах, в установах відбудуватимуться цикли лекцій про літературу і громадську діяльність письменниці.

Херсонська студія телебачення оголосила конкурс самодіяльних читців за найкраще виконання поезій Лесі Українки, а також творів про неї. Конкурс демонструватиметься у місцевому телебаченні.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й докладно читати, до нього дописувати, приєднувати йому передплатників і збирати пожертви на його пресфонд.

НОВЕ МІСТЕЧКО-ІНСТИТУТ БІЛЯ КИЄВА

Поблизу селища Хотів у Голосіївському лісі біля Києва виросло нове, затишне містечко — Інститут теоретичної фізики Академії Наук УРСР. Уже діють — головний будинок — інститут, готель на 105 місць, ресторан, житловий будинок на 56 мешкань, пошта, телефонічний пункт тощо. Головою цієї установи є академік Микола Боголюбов, який живе у Москві, але для цієї установи він виховав учнів. Його заступником тут є саме такий учень член-кореспондент Академії Наук УРСР, Віталій Шелест, якому всього тридцять років. У цій науковій установі працює тепер 76 наукових співробітників, 60 з них не мають ще 35 років.

Художник Л. Топський працює над розписом «Кий, Щека і Хорив» у новому приміщенні Інституту теоретичної фізики Академії Наук УРСР.

Будинок інституту зі скла і металю, пишеться монументальними розписами мистця Івана Марчука, що зображують культуру Княжої України. У центрі портрет Ярослава Мудрого. Окрасою головного будинку є зала нарад, відкриття якої відбулося при кінці серпня ц. р. нарадами однієї із секцій Міжнародної Рочестерської Конференції. Ця зала прикрашена портретами-мозаїками Григорія Сковороди, Теофана Прокоповича роботи мистця Миколи Стороженка. Залю нарад монтували спеціалісти з Угорщини і Чехословаччини, звідти закуплено також і устаткування до неї. Готель, що його названо «Теофанія», прикрасили мистці — Леонід Топський, Микола Черняк та архітект Василь Смілянець — композиціями, що розповідають про розвиток науки і культури України із часів Княжої України. Є тут образи поганських богів, легендарних Кия, Щека і Хорива. Містечко має доповнитися ще

Від Редакції: "Опале листя" — новела сучасного українського письменника цікава своїм підходом до вічної проблеми кохання двох юних ідеалістів. На тлі жорстокого сучасного натуралізму щодо взаємин хлопців і дівчат у нашому світі — проблема щасливого болю від туги, сублімація почувань кохання втечею у ліс у Миколу, а в Лесі — у драматичне мистецтво — це все теми для цікавої і корисної дискусії.

Я йшов вулицями міста. Листопад оголив дерева... Непомітно я опинився за містом... Далеко на обрії вимальовувались синьоватим громадям гори... Ось і мій улюблений дерев'яний місток. Тут хороше дивитись як плине вода. ...У повільному і беззвучному русі річки я відчув щось заспокійливе і величне.

І ось побачив на воді кілька опалих листків.

Опале листя!.. Опале листя!.. Як зронені слова хорошої пісні... Звідки взялося воно, коли все голе, коли на піщаних пагорбах немає вже ні цяточки зелені? — думав я. Певно приплило з гірських лісів, де ще і в листопаді не всі дерева оголюються...

І тут я згадав Миколу, мого молодого приятеля... Давно збирався написати про нього і навіть назву придумав. А чим більше прагнув писати, тим важчою здавалась мета... І все відкладав... Уже багато разів опало листя із кленів, уже загубив слід тієї чудової людини, якій зобов'язаний найкращими хвилинами у своїх блуканнях по гірських лісах...

Кілька літ тому я вирішив тиждень відпочити в осінніх Карпатах..., хотів побути на самоті із природою. Взяв рушницю, записник, харчі і пішов...

Десь кілометрів за сорок від міста в диких горах, у старому одвічному і могутньому лісі, зупинився на кілька днів. Якось надвечір розклав вогнище і приліг на западну купу пишного ялинового віття. Навколо височіли дерева-велетні — сосни, ялини, дуби і буки змішались і тісно обступили мій огник. І я вже потягнувся був за блокнотом, щоб записати свої думки і почуття. Раптом пролунав голос, і я аж завмер від несподіванки:

— У лісі розкладати вогнища забороняється!

Переді мною стояв юнак — високий, широкоплечий, суворий. За спиною у нього була рушниця, на поясі висів убитий заєць. Я посміхнувся.

— Хто ви такий? — питає.

— А ви хто?

— З лісового господарства.

Я назвав себе. Відразу погляд його світлих очей пом'якшав. Він скинув і поклав рушницю, відв'язав зайця.

— Знову хлопці з Гірського полювали. Із зайцем спіймав.

— Що ж, давайте його засмажимо.

— Авжеж.

Ми розговорилися. Його звали Миколою. Дуже любить читати книжки, особливо про кохання і природу. Гори і ліси любить до самозабуття. Каже, коли б його звільнили з цієї служби, все одно нікуди не пішов би звідси. Став би лісорубом. Хоч уважає цю професію найбільш жорстокою.

— Незрозуміло!.. Ліс любиш на усе, а став би лісорубом, щоб нищити його?..

Микола зідхнув:

— Знаю, немає ніякої логіки... Але ліс рубають для людей, — посміхнувся він. — Та головне — уміти ростити ліси...

Він довго дивився вгору на темно-синє озерце неба і на самотню зірочку. Потім запитав:

— А вірші ви пишете?

— Ні. Миколо, не вмію...

Він знову зідхнув:

— І я не вмію...

— А коли б умів, то що?

— Писав би...

— Для чого?

— А так, для душі... Мені здається, коли людина пише хороші вірші, вона сама стає кращою... І кращими стають її серце, думки, вчинки. Якщо в душі знаходяться прекрасні слова, значить, ця душа, як пісня... У гарній пісні теж гарні слова, а от не вмію їх шукати в собі. Такі, щоб самі співали, щоб хвилювали. Щоб їх он та зірка почула і яскравіше засяяла...

Я нічого не міг сказати у відповідь і мовчав. Мене потрясли слова Миколи.

— Ех, коли б зірка могла почути хоч одне слово!

— А... А для чого тобі це, Миколо?

— То таке слово і вона почула б... Та не знайду я такого слова, щоб до зорі долинуло.

І я знову мовчу...

— От, кажуть, темно, у лісі... А в лісі ніколи не буває півми... В лісі є лише тіні... Навіть уночі все видно, коли звикнеш, — порушив мовчанку Микола.

Ми ще довго гомоніли. Я слухав ліричну філософію Миколи, жадібна і палка душа якого шукала слів, щоб не тільки земля, але й небо їх чуло. Уже десь за північ він запросив мене до себе в сторожку... Я пішов.

У кімнаті Микола засвітив лампу. Я огля-

нувся — ліжко, пічка, лава, шафа, відро з водою, стіл, на столі купа осіннього жовтого листя..., переважно з молодих кленів. Поруч — каламарик з тушшю і тонесенький пензлик... Микола почав укладати мене в ліжко. Я відмовлявся: місця господаря не можна займати.

— Я сьогодні не спатиму. Піду в обхід. Спій. І я ліг.

Микола ще довго возився з набоями до рушничі, потім присів до столу, зиркнув у мій бік і взяв кленовий листок.

Ніжно гладив його долонею, все ще дивлячись у вікно.. Потім потягся за пензлем, умочив його в туш і почав щось малювати на кленовому листку.

“От дивак, — подумав я. — Чи паперу не вистачає, чи просто для оригінальності?” Я спостерігав за ним, аж поки не заснув. Прокинувся несподівано вночі. Чорна темінь. За вікном гуляв вітерець. По шибі шаруділа гілочка.

— Миколо, га, Миколо! — покликав я.

Тихо. Я дістав сірники і засвітив: господаря не було в хаті, і я тут же згадав про його малюнки... На мить майнула думка: це ж недобре, негарно проявляти таку цікавість, та нічого не міг із собою вдіяти. Сів до столу і побачив, що кілька листків змальовані дрібненьким почерком. Я почав читати. І відразу забув про все на світі...

“Коли над нашими лісами і горами сходить сонце, то це ти, моє кохання, приходиш сюди і робиш усе прекрасним. А вночі, коли сонце спочиває, небо не може розлучитися із твоім світлом і сяє чарівним місяцем. І кожна зірочка здається мені твоїми зіницями, і я весь час із тобою, любов моя...”

...Я не чув, як прийшов Микола. Прокинувся, коли він мені на плечі накинув куртку.

— Та ви ж замерзли. Ой, як вас тіпає!..

— Ти пробач мені... Прости, що ось тут копався...

— Нічого. Пусте... Ні зірка не почує, ні та, кому написано.

Я розпитував про неї у нього, але його розповідь лише тривожила мене. З дитинства дружили, потім покохали одне одного. Микола закінчив технікум лісництва, а Леся ще вчилася у середній школі... Микола писав їй свої незвичайні листи.

Падало з кленів широке вологе листя, і на нього короткими рядками лягали гарячі слова великого кохання. І дивно, що вони не пропаливали ніжного золота.

— Де вона, Миколо?

— Далеко.

— Чому не знайдеш її?

— Для чого?

— Ти ж її кохаєш.

— Їй відомо про це...

Я став дорікати йому: невже хоче, щоб дівчина його шукала, а не він її? Та раптом я збаг-

нув, що говорив не те, що мої докори смішні. В його погляді я побачив стільки журливості, ніжності, стільки щасливого болю, що притих і з повагою дивився на нього. Раптом згадалися його слова:

“О, коли б зірка могла почути хоч одне слово!”

Ні, це не фраза. Ой, ні! Але що?

— Миколо, чому ви розлучилися?

— У нас не було розлуки.

— А чом не разом?

— Хіба любов лише тоді, коли кохана поруч?

Місяць уважно і спокійно дивився у вікно, і на підлозі мерехтіло срібне озерце. Микола нагнувся, підставив долоні — і місячне сяйво зачлюпало у нього поміж пальців. Повні пригорщі срібла підносили він до своїх вуст і пив...

Зачудований, дивився я на нього... Певно, так дітлахи слухають чарівку казку про страшне і прекрасне. Потім Микола сів на лаву і, дивлячись у вікно, сказав:

— Так востаннє ми задовольняли свою спрагу... Вона своїми долонями набирала цього сяйва і давала мені пити, а я своїми руками підносив срібло до її уст...

— А далі? Далі що було?

— Нічого не було... Вона обпила того срібла. Я обпоїв її. Можливо, нам не треба було так багато кохання, так багато щастя. Припавши одного разу до того джерела, ми вже не могли відірватися від нього. Нам усе було за-

мало. Особливо Лесі. Її палила жага, пекуча, невтолима. Спрага в неї розросталася, як пожежа в лісі. Щоб загасити її, потрібний був океан.

Місячне сяйво поступово рідшало і сірішало — розсіювалося. За вікном стояв мовчазний ліс. З улоговин та ущелин напливав сизий туман. Почав підійматися вище й вище. Дерев, високі і тихі, безмовно тонули, і туман швидко поглинув їх. Не знаю, від чого, але мені стало тяжко на серці. Здавалося, що і я тону в густому тумані...

— І тоді була така ніч і був такий світанок, — тихо заговорив Микола. — Звечора повівав вітрець, потім усе стихло, і ліс замовк. А на світанку наповз лихий туман... І Леся потонула в тому тумані...

— Що сталося?

— А нічого. Вона — Мавка.

Я не встиг отямитись, як Микола швидко вийшов з хати. Його не було години зо дві, зо три. Знову і знову переглядав і перерахував я дивні Миколіні послання без адреси, і ніяк не міг зрозуміти, що ж усе-таки сталося поміж цих людей? На згадку я взяв собі один кленовий листочок...

Того ж дня, попрощавшись із Миколою, я виїхав до Києва.

**

Минув рік. Ранньої осені, коли позолота торкнулася київських тополь і каштанів, я збирався знову на відпочинок у Карпати. Якось надвечір у моїй квартирі задзвонив телефон.

— Пробачте, — пролунало з трубки ніяково і схвильоване. — Це Микола. Пам'ятаєте? Ви в мене відпочивали в урочищі...

— Ну, звичайно! — зрадів я. — Ти звідки? Можливо, в Києві?

— Так, викликали на нараду працівників лісового господарства. Тепер нас запросили на виставу. Якщо маєте бажання, приїздіть. Я чекаю біля оперного. Квиток у мене є і для вас...

— Гаразд, Микола. З радістю побачусь із тобою...

Був чудовий київський вечір. Теплий і ясний, яких не дуже багато випадає восени. У проміннях сонця золотилися тополі, мов велетенські свічки, і місто здавалося храмом. Микола стояв також урочистий і збуджений.

Продзвенів дзвоник, і ми увійшли до залі. Сиділи поруч. Микола раптом замовк і весь напружився, не зводячи палаючих очей зі сцени, міцно вп'явшись пальцями у крісла. Здивовано позирав я на нього. Почалася увертюра — до "Лісової пісні".

Лукаша грав відомий мені артист, а Мавку — чарівна тендітна дівчина. Я її не знав, певно, тому, що дуже рідко доводиться бувати в театрі.

"Ні, я жива! Я буду вічно жити!"

Я в серці маю те, що не вмирає..."

Коли опустилася заслона, Микола швидко підвівся і поспішив до дверей. Я ледь встигав за

ним. У фойє він проказав:

— Це — вона. Вона знайшла, чим задовольнити спрагу. Хоч і не океан, але простір, справді, неозорий. Пробачте, я піду. У мене за годину поїзд.

— Ще ж не кінець.

— Я не люблю, коли вона вмирає...

І Микола несподівано зник у натовпі, наче провалився.

В останньому антракті я зайшов у вбиральню до артистки і поклав перед нею кленовий листок, котрий тоді взяв у Миколи. Вона підвела на мене дивно сині очі: вони відразу налились сльозами. Губи в неї затремтіли:

— Він тут?

— Ні, немає.

Леся зідхнула:

— Видно, не діждусь...

У цей час прозвенів дзвоник.

— Що ж, піду вмирати.

Сховала сухий кленовий листок і, схиливши голову, пішла на сцену...

Хотілося наздогнати її, зупинити, сказати, що Микола кохає, як ще ніхто нікого не кохав! Хотілося бігти за Миколою. Ні, ні... У кожного з них своє джерело. І десь зіллються джерела у велику ріку. Чи то ж потрібно штучно зводити їх в одне русло?!

(За журналом "Україна" — у скороченні)

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖІ
Теодосія Волошина

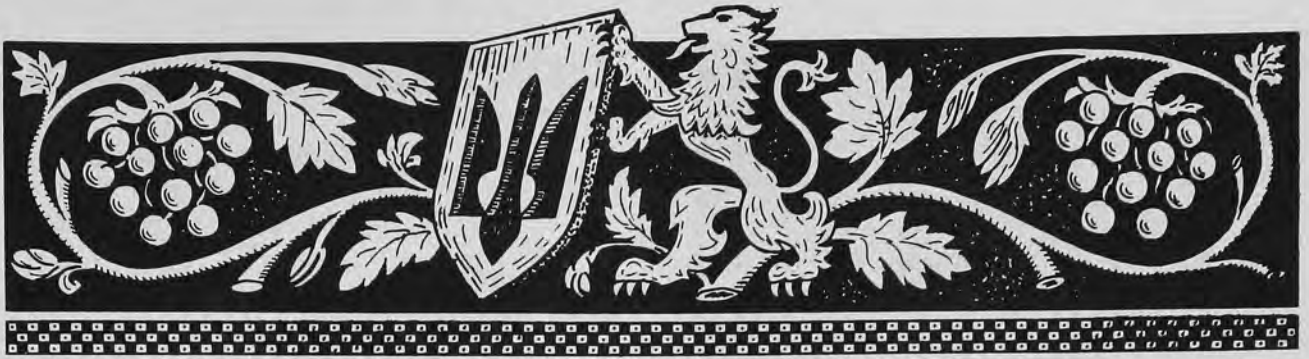
Astro Travel Service

2198 BLOOR ST. WEST — TORONTO 9, ONTARIO
Telephone: 766-1118 & 766-1119

- Полагоджує всі справи у зв'язку із спровадженням рідні з України та інших країн Східної Європи.
- Продає квитки на всі літунські, корабельні та автобусові лінії світу.
- Нотаріально завірює всі потрібні документи.

**Чи Ви вже вирівняли
передплату?**

ЛЬВІВ – МІСТО МОГО НАРОДЖЕННЯ

(Із подорожі по Україні)

Львів, місто мого народження, у якому я, на жаль, жила лише три місяці, завжди був для мене дорогим, і я хотіла його побачити. Коли я вийшла із потягу на головному дворці, мені так шкода стало, що це прекрасне українське місто тепер під большевицькою владою.

По мене мали виїхати з Інтуриста і завезти до готелю, однак нікого не було, а я не знала, в якому готелі мене примістять. Коли б це було в Західній Європі, то я без надуми взяла б плян міста і пішла шукати приміщення — але тут треба бути обережним. Довідалася я, де бюро Інтуриста, сказала, що я приїхала з Америки і

Оперний театр у Львові

мені сказали чекати. Щойно після години з'явилося авто, що мене завезло до готелю Інтуриста. Ідучи, я думала про те, що в тому місті моя родина перебувала довгі роки. Тут вони жили, студіювали, пластували, бавилися і переживали страхіття війни.

Увечорі вийшла я з готелю на місто. Не сподівалася, що Львів зробить на мене таке враження. Львів гарний, чистий, веселий. Львів — рідний, свій. Усі вулиці більші чи менші однакові, всюди гарні будівлі, багато зелені, дерев, квітів. Людей на вулицях багато — ідуть поволі, не спішаються.

Зайшла я до театру. Це прекрасний будинок, нагадує віденську оперу, а може й кращий. Саме виставляли п'єси Котляревського — це ж його 20-річчя. Відтак я пішла до університету ім. Івана Франка. Там бачила я залю ім. Т. Шевченка і залю ім. І. Франка, в яких були великі статуї цих письменників. Стіни і коридори, які вели до цих залів, були прикрашені уривками з їхніх творів. Перед університетом є парк, де стоїть велична чудово освітлена статуя І. Франка, а з боків у камінні є вирізьблені постаті з його творів.

Другого дня, одна із знайомих опроводжу-

Залізнична станція у Львові

Храм св. Юра у Львові

вала мене по місті та показала хату, де жила колись моя родина, та Стрийський Парк. Парк великий, гарно утриманий, багато квітів, славний своїми рідкісними деревами і кущами. Були ми також на Личаківському цвинтарі, на могилах моїх обидвох дідусів, на могилах рідні та знайомих. Цей цвинтар — один з найкращих в Європі. Бачила я також пам'ятники на гробах І. Франка та М. Шашкевича, на яких багато квітів, а люди приносять щоденно свіжі. Була я на Службі Божій у церкві св. Юра. Це найкраща будівля у Львові у стилі раннього рококо із залишками барокко.

На вулиці Руській зайшла я до Успенської Церкви, де саме відправлялася Служба Божа. Успенська церква із трьома банями — це будівля української архітектури XVII ст. До церкви належить ще і каплиця та 66-метрова вежа — так звана дзвіниця Корняків. З Руської вулиці я вийшла на майдан Ринок, який не лише був свідком подій героїчної України, але де упродовж століть були створені прекрасні пам'ятки архітектури. Оригінальні архітектурою т. зв. Чорна Кам'яниця із XVI сторіччя, ренесансовий палац і будинок, де колись мешкав консул з Венеції, над входом до якого зберігся герб Венеції — крилатий лев знаходиться на Ринку. Тут також на чотирьох рогах цікаві кам'яні студні з мітологічними постатями. А на середині майдану міська ратуша, на якій 1-го листопада 1918 р. мав бланкетно-жовтий український прапор.

...Із сумним серцем покидала я Львів. Важко було прощатися з Україною, але я вірю, що я повернуся до неї!

Ст. пл. Арета Галушинська
(За журналом Куреня УСП-ок
«Шостокрилі» п. н. «Сорока
на плоті»)

В Австралії вийшло перше число за рік 1970 журналу куреня старших пластунок «Степові Відьми» під назвою «Мітла».

З нього подаємо кілька дотепів, які напевно викличуть здоровий сміх у молодших та старших читачів.

ПЛАСТОВА ДІЛЕМА

Міні, Максї, Міні — Мідї...

В кожному роді, в кожному виді.

Та скажіть — фасон який

Має бути однострій?... Га? Ох!..

З ДИТЯЧИХ ЗАДАЧ У РІДНІЙ ШКОЛІ

... Пісня **відгрівала** військо до бою...

... Овочі сушимо, заморожуємо і **марнуємо**.

... Тарас Бульба витягнув шаблю і **стрілив**...

... Піт спливав по нім **від п'ят** до голови...

... Україну поділено на три **нерівні** половини.

... Козаки вбиралися в шаравари, чоботи, **шаблю** і вуса...

... У Карпатах розвивалася годівля худоби, овець і **туристів**...

... Під Берестечком загинуло триста козаків в **одній** могилі...

... Тарас Шевченко писав Кобзаря ціле життя і **навіть довше**...

... Андрій хотів **потягнути** консеквенцію за свій вчинок...

.. Він мав тяжке дитинство, бо мати **померла** йому ще в **колиці**...

... В лісі ростуть різні дерева — високі, середні і **порізані**...

ЩО ЦЕ Є ЛІНИВСТВО?

Учні в школі Українознавства дістали домашнє завдання на тему «Що таке лінивство?» Кожний щось на цю тему написав, лише один хлопець віддає чистий аркуш паперу.

— Що це є? — спитав учитель, обертаючи в руках аркуш.

— Лінивство! — відповів хлопець.

ПРО ЩО РОЗПОВІДАЄ ОСІННІЙ

ВІТЕР?...

Віяв осінній вітер і здається, щось шепотів. Прислуховуюсь і немов чую такі слова:

— Я з далекої України, із-понад Карпат і Львова, прилетів сюди до вас. Бачив я там багато дечого цікавого. Був я там пам'ятного 1 Листопада, більше як п'ятдесят років тому. Ось що я побачив: Лечу мимо кам'яних левів у Львові, аж бачу — щось ворухнеться біля високої камениці. Малий хлопчик, десь років із тринадцять, скрадається... тихенько кудись прямує. Я за ним та й шухть у велику залю цієї камениці. А там сила людей у військових мундурах про щось жваво говорять. Ухопив я тільки окремі слова: воля... усі разом... за годину!...

Нічого мені не казали такі слова. Я закрутився, підлетів і вирвався крізь розчинене вікно. Полетів... Літаю собі по місту — аж бачу якусь метушню коло ратуші. Уже вранці там висів жовто-блакитний прапор. Оглядаю, а він під моїм дотиком високо тріпоче над містом. Мешканці міста зустрічають його радісним усміхом. Аж тоді я зрозумів, що це була боротьба за свободу України.

Від того дня літаю по світу і розповідаю свої переживання — таке почув я у цьому осінньому шепоті. І не знаю, чи мені таке причулось, чи приснилось? А що ви думаєте?

Юрій Яськів,

Гурток «Тигри», 3-тій Курінь УПЮ-ів
ім. Симона Петлюри, Торонто
(Передрук із «Проблісків» — одноднівки
Курсів Українознавства ім. Григорія
Сковороди, Торонто)

МОЄ НАЙКРАЩЕ ПЕРЕЖИВАННЯ

Це було 8 березня 1969 р., коли наша станиця відзначувала своє 20-річчя.

Того дня всі пластунки й пластуни в Нью-Йорку зібралися на станичний апель. Після святокової програми відбулися іменування на вищі пластові ступені та роздача пластових відзначень.

Я був дуже здивований, як викликали моє прізвище. Бувши в переляку, що це якась помилка, я не рухався з місця. Але хтось штовхнув мене у плече і прошептав: «Іди»!

Я вийшов на середину залі і став біля кількох інших пластунів. До мене підійшов друг зв'язковий, погратулював мені та вручив четверте пластове відзначення. Я був дуже тим зворушений і ніколи не забуду того дня.

Пл. уч. Нестор Близняк

3-ий Кур. УПЮ в Нью-Йорку

(Цей допис здобув перше місце на 3-ому конкурсі дописів до «Юнака» на терені Пл. Станиці в Нью-Йорку у групі молодших юнаків і юначок.)

ЩО Я ХОЧУ ОСЯГНУТИ В ЖИТТІ?

Життя є коротке і дуже дороге. Треба боротися в ньому за кожний осяг, виминати помилки, щоб могли дійти до мети.

Я ще не цілком пізнала життя, але виробила собі свою власну життєву філософію: перше треба пізнати себе і знайти свою мету в житті, а тоді щойно зможу зрозуміти інших.

Я також хочу пізнати Україну, не лише із книжок і пластових апелів чи від батьків, але через чужинців: що вони про неї думають і як її цінують.

Я не лише бажаю у житті осягнути високу позицію, славу для себе, але бажаю здобути позиточне місце у суспільному житті, щоб моє життя не було марно пережите, але щоб я могла доклати щось вартісне для своєї батьківщини і для інших.

Пл. розв. Юлія Весоловська

2-ий Кур. УПЮ-ок в Нью-Йорку

(Цей допис здобув друге місце на 3-ому конкурсі дописів до «Юнака» на терені Пл. Станиці в Нью-Йорку в описовій прозі.)

МОЖНА І БЕЗ „АКАДЕМІЇ”

Була неділя — 1-ого Листопада. Та ось, пластуство в одностроях сходиться, не як завжди — до пластового дому, але до публічної міської бібліотеки, що стоїть саме навпроти.

— Що тут сьогодні діється? — запитують зацікавлено прохожі, бож, звичайно, в неділю бібліотека закрита.

— Відкриття слов'янського відділу, — відповідають ті, що вже розвідали.

В бібліотеці ціла секція відгороджена синьою стрічкою. Стоять там пластуни в одностроях, керівник бібліотеки та досить багато старших людей. Коротка промова керівника відділу, говорити і курінний Юрко, перетинає стрічку станичний і вже всі пластуни увіходять до домівок на свій листопадовий апель...

А почалось це все минулого року... Юнаки зійшлися на перші повакаційні курінні сходи. І раптом зв'язковий Микола побачив перед собою не своїх юнаків, а велетнів якихсь — та ж «Рисі» і «Вовки» так за літо повиростали, що й не впізнає — височезні, деякі до 6 стіп сягають, бубонять грубими голосами, та й щось подібне до вусів у декого вже видно під носом...

— Ого, не зацікавити мені вже їх відвідами музеїв, чи прогулянкою до акваріум, не схочуть уже вони йти разом із ковзами на ставок... Цих хлопців треба до роботи заставляти... — роздумував собі Микола, поки хлопці збирались у лаву, відчислявали «на стан» тощо. Після обговорювання із ними цьогорічних відбутих таборів та мандрівок Микола дав двом найстаршим гурткам — «Рисям» та «Вовкам» таке завдання: До наступних курінних сходів поцікавитись, познайомитись із життям місцевої української громади і запропонувати куреневі провести якусь дію-акцію що принесла б користь цій саме громаді.

— А от, мамо, Вас Андрій проведе в бібліотеку, — почув Андрій із кухні частину розмови мами з бабунею.

— Проведеш, Андрію? — це вже мама звернулася до нього.

— Та я ж маю незабаром із хлопцями йти до парку грати в м'яча, — виправдувався Андрій, але зараз додав: але це аж за годину, а тепер можу піти.

Бібліотека з досить багатими українським та польським відділами була далеко від центру скупчення українців. Щоправда, колись у тій дільниці жило багато слов'ян, але тепер їх там майже нема, на їх місце прийшли інші емігранти, та й дільниця та була однією з найбідніших і найнебезпечніших. І Андрієві там пробували раз вирвати бейзболову рукавицю. Не дав, хоч і ходив пізніше тиждень із підбитим оком.

По дорозі бабуня зустріла знайому паню Калину, яка також ішла до бібліотеки.

— От, як то добре мати такого великого внука для охорони! А я кожний раз, коли йду сюди, то вся тремчу, — бо от хтось чи торбинку почне викидати, чи ровером наїде, — раділа вона Андрієм. — Алеж книжок мушу випозичити. От, якби так знала добре англійську мову, не мусіла б сюди ходити... А так ще і сусідчині книжки мушу віддати і позичити... Вона зле почувается, не може так далеко ходити...

Дивно було Андрієві слухати такої мови. Йому не було досі коли задумуватись над долею численних стареньких пенсіонерів, яким дні здаються довгими, а вночі не спиться, а самота часто стає жахом. О, книжка напевно для них є великою цінністю... та коли вулиці міста стають небезпечні, і коли ноги вже так не служать, як колись...

На наступних курінних сходах «Рисі» й «Вовки» вчисляли різні-прерізні пляни, які б можна провести в життя. Було там: засадити дерева біля Народного Дому, створити сталу службу для допомоги самотнім старим людям, стати ініціаторами молодечого хору, спортивного клубу і таке інше. Але найконкретнішим і найдоцільнішим видався всім Андрієв проект — подбати про те, щоб слов'янський відділ бібліотеки перенести до відділу бібліотеки, що знаходиться в центрі замешкання українців — біля Народного Дому. Цей проект прийняли хлопці і розп'янували цілу акцію — писання листів до Міської Управи, до Дирекції міської бібліотеки, збирання підписів під зверненням до уряду, а рівночасно збирання книжок від людей і книгарень для поповнення українського відділу.

Найбільше всім сподобалось сидження за столиком напроти бібліотеки і збирання підписів від перехожих... Підписували українці і поляки, і німці, і жиди...

Довго те все тривало, і ось домоглись. свого. Про саму дату відкриття бібліотеки просили спеціально її керівника — хотіли от у такий спосіб відзначити 1-го Листопада — пластовим «добрим ділом».

Л. Ю.

Молоде перо

ІЗ ПОДОРОЖНЬОГО ЗАПИСНИКА

Їду до Японії

Перед закінченням Крайової Пластової Зустрічі Канади біля Вінніпегу в липні ц. р. (КПЗ 70) я мусів покинути пластовий табір і з Давфину повернутись до Едмонтона. Шкода було передчасно виїздити, прощатися із пластовими товаришами. Ще досі бачу свого коменданта, бородатого бунчужного, згадую, як ми бігали довкола юнацького підтабору одного вечора. Перед очима продавець-китаєць із Давфину у вишиваній сорочці, підперезаний крайкою...

Їду додому, бо завтра досвітком вилітаю з Едмонтона до Японії. Дома все готове. Їде 43-ій курінь канадських бой-скавтів з Едмонтона, всіх 28, я і 8 виховників. Першою зупинкою після тригодинного лету було місто Анкоріж на Алясці. Стояли ми ту одну годину, щоб набрати пального. До Токіо летіли 7 годин і 30 хвилин.

влаштована по-американському, лише шкіряні капчики біля дверей нагадували, що ми у японському готелі. Міняючи гроші, за 20 доларів я дістав щось 7.200 єн. Купуючи фото-апарат, заощадив близько 65%, а за обід в ресторані заплатив 1.50 дол. Їв його я пaticчками вперше. Був добрий із свіжих морських продуктів. Коли повертався із закупів таксівою, на мені терпла шкіра, бо вона немов би летіла в повітрі. Такі досить дешево коштують і вигідно ними подорожувати, хоча спочатку трохи лячно. Чергового дня ми поїхали до Осаки. Їдемо найшвидшим потягом у світі, 300 км. їзди на годину. Я сидів біля вікна, мені закрутився світ. За три години ми були в Осаці. Замешкали в Інтернаціональному готелі недалеко ЕКСПО.

ЕКСПО 70

ЕКСПО'70 розташувалося на горбах Сенрі в Осаці. Площа 3.300 тисяч кв. метрів. Павільйони відкриті від години 3.30 до 9.30, а ціле ЕКСПО триває від 14 березня до 13 вересня ц. р. Усіх павільйонів є близько 120. Заступлені тут майже всі держави світу. Найдовші черги (часами 6 годин) є перед найбільшим американським павільйоном і найвищим советським, а також перед японськими. Канадський павільйон також гарний, але гадаю, що кращий був у Монреалі.

У цьому павільйоні Канада в уяві відвідувачів є півдиною країною, де гаяють індіани та ескімоси по вічних снігах та льодах. Та видно, японцям це подобається, бо канадський павільйон для них один з найкращих. За неповні два дні я відвідав 59 павільйонів. Почавши з канадського, я відвідав квебецький, онтарійський та бріт.-колюмбійський. В онтарійському будинку я зустрів українку з Торонта, Галину Кушпету. Вона здивувалась, побачивши мене у пластовому однострої. Я мав легкий однострій, в ньому було вигідно ходити, бо міг легше дістатися до павільйонів.

Мене навчили в болгарському павільйоні такої методи входження без черги до павільйону: треба сказати провідникові даного будинку:

Пл. уч. Олесь Стадник з членами управи та директором (побіч О. Стадника) 5-ого Джемборі японських скавтів.

І от ми справді в Японії. З летовища провідник запровадив нас до автобуса з охолодженням. Токіо величезне місто-порт. Ми їхали по головних підвищених понад шляхами і будинками дорогах якби мостами. Токіо індустріальне, велетенське задимлене місто з 11 мільйонами (половина населення Канади) мешканців. Незабаром ми приїхали до готелю Нигон Шимпан. Коли зайшов я до кімнати, побачив, що вона

«Я з делегацією з Канади. Я ще не бачив вашого павільйону, а це мій останній день на ЕКСПО». Мене завжди впускали після такої заяви. Я розговорився з болгарською провідницею — вона по-російському, а я по-українському. Коли на її запитання — чи я вже бачив советський павільйон — я відповів, що ні, вона мене завела туди бічними дверима, кудю входять визначні особи. Представила мене директору павільйону і всім іншим. Виявилось, що директор і один із службовців українці. Багато розпитували про Пласт, про Канаду і про українське життя. Запросили в Україну, але коли я сказав, що нещодавно повернувся з мандрівки по Україні, вони ще більше дивувались. На прощання зробили спільну світлинку моїм апаратом. Так заощадив я 6 годин чекання. Павільйон СССР в Осаці різнився від Монреальського тим, що в ньому було багато більше пропаганди (100-річчя Леніна!) і все було під советську тему. Під цим павільйоном довжелезна черга, він є одним із кращих і найпопулярнішим.

Пл. уч. Олесь Стадник (перший з права) разом з групою канадських скавтів у Японії.

П'ЯТЕ ДЖЕМБОРІ ЯПОНСЬКИХ СКАВТІВ

З ЕКСПО ми поїхали до підніжжя гори вулкана Фуджі, до Асагурі, де відбувалося 5-те Джемборі японських скавтів для практичної підготовки до 13 Світового Джемборі, яке має бути на цьому ж місці у 1971 році. Гора висока на 3,776 метрів. На вершку цієї гори, на отворі, яким виприскувала лавина, побудовано буддійську святиню. У підніжжі гори ростуть бамбусові дерева, яких ми вживали на будову шоглів, брам та інших таборових споруд. Важко знайти краще місце. Усіх юнацьких підтаборів було 14, а 15-тий був для проводу, пошти, банків, постачання, приземлення для гелікоптерів тощо. Усіх учасників було 33,000 і 3,300 провідників. Здебільша це були японські скавти. Скавтський рух дуже поширений серед японської молоді. Я зустрічав скавтів з Австралії, з південних азійських країн, було багато американських скавтів, батьки яких є у службі на Далекому Сході.

Пл. уч. Олесь Стадник разом з директором японських скавтів для Інтернаціональних справ. На правій кишені японського скавтського провідника бачимо відзнаку і ленту цьогорічної Укр. Пласт. Зустрічі в Канаді, які він одержав від Олесь Стадника.

Відкриття Джемборі відбулося 6 серпня ц. р. японською мовою і тому я нічого не міг зрозуміти. Не бачив я також і піднесення прапорів, бо насіла густа мряка. Жаль, що не було зі мною Галини Кушпеті із її добрим знанням японської мови. Японські скавти допомогли нам розбити шатра, виявили багато сердечности.

Наступного дня я зустрівся з директором Інтернаціональних Справ японського скавтингу, п. Т. Тамакія. Він був дуже зацікавлений нашим Пластом і багато розпитував про нього. Я мав англomовні брошури про Пласт. Вони стали мені у великій пригоді. Я подарував ці видання, удегорувавши його відзнакою цьогорічної Крайової Пластової Зустрічі в Канаді (КПЗ' 70), які я дістав від пл. сен. Т. Горохович і пл. сен. М. Бориса на КПЗ' 70, потім ми зробили спільну світлинку і я помандрував до коменданта Джемборі. Тут була мала проблема — п. Йошіоо Шибукі не говорив по-англійському. Та допоміг багато скавт-перекладач. І йому я роздав «пропаганду», причепив йому відзнаку, зробив спільну світлинку і пішов оглядати Джемборі. Я зауважив, що скавти готові кожнoчасно допомогти іншим, вони більше товариські і приятельські ніж пластуни, серед них велика самодисципліна. Нема тертя між курінними, осередками чи між скавтами. Варто, щоб пластуни це взяли до уваги.

Кожний курінь скавтів харчувався окремо. Харчі відбирали військовими вантажними автами від головного інтенданта, везли до проводу підтабору, а звідси ми їх привозили до куреня. Харчі свіжі і смачні та дуже достатні. При кінці Джемборі японські скавти виручали нас у куховарстві. Треба подивляти велику здібність і вміння японців — на Джемборі зразковий порядок, чистота, дисципліна. Пригадую один неприємний випадок. В Едмонтоні хлопці, розвозячи морозиво, дзвонять. Одного дня, коли було 97 ступенів під час дозвілля ми почули добре знамі нам з Едмонтону дзвінки продавців морозива. Та коли ми

Японські дівчата виводять національний танок.

вибігли із шатра, було велике розчарування — це було вантажне авто із... сміттям. Смітярі, приємно усміхаючись, немов просили, щоб їх чимось обдарувати...

Час майнув швидко і настало закриття Джемборі. Ще досі бачу ліс прапорів — курінних та інших з'єднань. Над ними прапори державних народів. Яке глибоке враження це робить на кожного і як гордо почувається скавт, коли бачить свою скавтську частину як частину народу під своїм прапором і прапором своєї держави. І як боляче мені було, що між прапорами вільних держав та народів (деколи таких малих) не було прапору України. Пригадую, як у неділю всі скавти брали участь у Богослуженнях свого віровизнання. Не мав свого тільки я!..

Джемборі відвідували багато визначних людей. Був японський престолонаслідник із дружиною. Японці ставляться до нього з великою пошаною. Був він також і в Монреалі на ЕКСПО.

На закриття Джемборі була ватра. Я вперше бачив хороводи японської молоді в однакових кімоно. Западав сумерк, ватру підпалювали смолоскипами із чотирьох сторін. Ватра велика-велика і своїм полум'ям немов хотіла загоріти всіх учасників. Але найбільше враження на мене зробили штучні вогні, які вибухали різнокольоровими кулями і творили чудові картини. Це тривало близько пів години. Джемборі «Сайонара» перейшло до історії. У 1971 році на цьому самому місці передбачають 20.000 учасників і 2.000 провідників. Не знаю — чи привітаю Вас, незабутні друзі, скавти Японії Вашим «Огайо»?! А поки що шлю Вам пластовий привіт «Скоб!»

У ГОСТИНІ В ЯПОНСЬКИХ ДОМАХ

Після Джемборі наша група, долучившись до японських скавтів, поїхала автобусами до містечка Нікко. Воно подібне до нашого Бенфу чи Джасперу. Тут є гарячі джерела, озеро Чузенжі і водоспад, а також багато буддійських святинь. Гора Нантай немов гора Фуджі в мініатюрі. Нам, канадцям, цікаво було побувати у Нікко

Тотем Парку, де є близько 50 тотемів із Британської Колумбії. Нашу групу примістили у приватному домі, господарем якого був власник готелю у Нікко. Доми тут низькі, одноповерхові. Двері розсуваються, збудовані з бамбусового дерева. Столів немає. Малий столик посередині кімнати, усі при ньому, обідавши, сідають навколо на подушки. Підлоги покриті матами із очерету чи трави. Увіходячи до хати, треба роззути черевики і натягати капчики, що їх дають при вході. Гостили нас дуже щиро, увічливо. На обід дають велику кількість японських страв. Навколо хат є звичайно малі городи чи дерева. Японці використовують кожну стопу площі. Приємно мені було перебувати у приватних домах японських родин, залишилося в мене гарне враження.

ТОКІО

З Нікко приїхали ми потягом до Токіо. Краєвиди подорозі — це малі плянтації рижу. Вони в порівнянні до альбертських фарм немов грядки на городі. Усюди багато зелені, рідше видно ліси, але вони в гарному порядку. Деревка посаджені рядами. Не бачив корів, щоб паслися на пасовиськах. Казали мені, що південна частина країни більше загосподарована. Користаючи з дозвілля, я оглядав Токіо. Воно дуже гарно виглядає увечорі. Багато різних світел, неонові світла роблять враження казки. На головній вулиці Гінза ряд різнонаціональних ресторанів: італійські,

Галина Кушпета з Торонто і пл. уч. Олесь Стадник з Едмонтону перед онтарійських павільйоном на ЕКСПО 1970 в Осаці.

російські, китайські, — які лише хоче. Здивувався, що всюди ведуть ресторани японці, бо в нас у Едмонтоні інакше. Якщо є італійський ресторан то в ньому обов'язково побачите грубого Джузеппі із Міляно. Підкріпившись піццою, пішов побачити «Вудсток». Тут висвітлюють американські фільми з японськими написами. Після кіна купався у публічній ванні, яка була така велика, що в ній можна було плавати.

Бути в Токіо і не бачити вежі, то це те саме, як бути в Римі і не бачити папи. Вежа в Токіо є вищою від вежі Айфеля у Парижі. На верх швидко везла вінда. Звідси чудовий вигляд на місто. Збудували її в 1958 році. У підніжжі цієї вежі є музей, ресторан і ряд крамниць. Потім ми оглядали фабрику «Соні», яка експортує 60% своїх виробів до Канади і Америки. Це велика фабрика, яка має свої відділи по цілій Японії. Водили нас по цілій фабриці, але знімок робити не дозволили, бо мають тут певні засекречені речі. В одній із кімнат була виставка їхніх продуктів. Такої вистави я ще не бачив. Чого там не було? Почавши від мініатюрного радіо, розміром коробки від сірників, а скінчивши на величезних компютерах. Тут можна було всім бавитися, усе брати в руки. Японці дуже горді на свою індустрію. Я купив фотоапарат Канон за ціну на 35% нижчу, як це коштувало б у Канаді. Цілий час мене японці питалися — чи він добрий, чи я з нього задоволений?! Коли я відповідав, що це чудова машина, вони сяяли з радощів і казали: «Велі гуд, велі гуд».

Попрощавшись, рушили в далеку Канаду. Перелітали Міжнародню Лінію Дат. Між Едмонтом і Токіо є 16 годин різниці. Уявляєте — я вилетів з Токіо 18-го, а залетів до Едмонтону «ще» 17-го. Чудово спостерігати схід місяця по одному боці, а захід сонця з другого в тому самому часі. Перелітали недалеко советських островів, в далині було видно гори Камчатки, де багато українців, вивезених советами на заслання. Прилетіли раннім ранком до Едмонтону. На цьому закінчилась моя мандрівка до країни сходячого сонця.

Пл. уч. Олесь Стадник,
13-тий Куринь УПЮ-ів, Едмонтон

**ПОМОЖІТЬ НАМ
зробити "добре діло"
і перешліть
дарункову передплату**

для зразкових, але неможливих юнаків та юначок, особливо з європейських та південноамериканських країн. Вони бажали б дістати та читати «Юнака», але самі не можуть собі його передплатити.

Адміністрація

ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК БРІТАНІЇ У РОЗМОВІ З УКРАЇНСЬКИМ ПЛАСТУНОМ

В липні 1970 р. королівська британська родина перебувала в Канаді та відвідала м.і. Вінніпег з приводу сторіччя провінції Манітоба.

14-го липня престолонаслідник князь Карло і його сестра принцеса Анна відвідали манітобський університет, де зустрілися із студентами та пробули між ними на розмовах і оглядинах довший час. Серед маси 5000 студентів, що зібралися довкруги університету на ці відвідини була також група українських студентів-пластунів у пластових одностроях. Між ними був ст. пл. Богдан Круцько із Вінніпегу, що приїхав на цю подію з Українського Парку, де був братчиком на новацькому таборі, щоб зробити світлинку із відвідин королівської родини для Канадського Українського Комітету. Йому вдалося мати довгу розмову із принцом Карлом, яку скоплено на світлинку, та про яку писала канадська преса. Принц зацікавився навчанням української мови в публічних канадських школах та на університеті, а відтак заявив, що йому відомо, що: «український народ має багату та в повному розквіті сил свою культуру».

Із приводу цієї цікавої розмови між принцом і українським пластуном у щоденнику «Вінніпег Трібюн» було інтерв'ю із ст. пл. Б. Круцьком та опис цієї події у звіті із перебування королівської родини. Про це подав також журнал університету у Вінніпезі в репортажі із відвідин принца та принцеси, де пишуть, що принц Карло мав довгу розмову з Богданом Круцьком, якого видно на світліні у пластовому однострої. Вони говорили про «цвітучу» українську культуру та українську мову. В журналі поміщена також світлина із цієї розмови, а на цій самій сторінці є також світлина принцеси Анни в розмові з іншими. У правому кутку світлини бачимо однак виразно другого пластуна, якого прізвище нам не відоме, але якого пізнати по пластовому однострою.

ЇДЕМО ДО ЕВРОПИ

(Трохи навесело)

...Нарешті ми вже готові: і спакувалися вчас, і одягнулися, навіть пообідали. Усе нібито готове — тільки сідай та їдь!

...Приїхали на летовище. Незабаром мусимо вже на літак сідати — перше долетіти треба до Нью-Йорку. Літак трохи спізнився — ми чекали десь п'ять-сім хвилин. І вже летимо!..

Дорога до Нью-Йорку не довга — лет триває близько півтори години. Але в Нью-Йорку на летовищі хаос! Нью-Йоркське летовище одне з найрухливіших у світі: літаки вилітають і сідають щодвадцять-тридцять секунд. Страшно! Ми мусіли кружляти над летовищем ще півтори години, поки дозволили літакові осісти.

Висівши з літака, я думаю собі: слава Богу, що ми вже осіли — дивитися на те, як літаки осідають і підносяться щокілька секунд, не можна — стає млясно.

Саме летовище якесь... ну — незорганізоване; без конкретного порядку. Повно будинків — кожна лінія має свій будинок. Ми звідси мали відлетіти до Женеви.

Пересідка в Нью-Йорку нас дуже виснажила. Ми мусіли чекати чотири години між літаками (то так: закоротко, щоб піти оглянути місто, а задовго, щоб сидіти на одному місці). Ми рішили, що найлегше буде нам дивитися, як літаки осідають і підносяться.

Та де там можна дивитися на ті літаки! Те все вираховане на секунди — людина не витримує.

Мав летіти літак до Риму. Десь десять хвилин перед відлетом прибігла італійська «мамаша» — ширша як довша зі своїми шістьма синами (у віці між чотирнадцять і чорити роки) — вона везе їх, щоб показати їм Італію. Прийшла — наробила галасу і крику (очевидно по-італійському), що бракує одного квитка для одного із синів. Почали збігатися всі офіційні персони летовища, затримали літака; дзвонили до туристичного бюро, а наша пані кричить, а її діточки ганяють по летовищі, граються у хованки, скачуть, кричать... Що за цирк! Нарешті посадили їх усіх на літак. Відлетіли!..

Незабаром і наша черга прийшла ладуватися на женевський літак. Сіли... чекаємо!..

Чекаємо... чекаємо... чекаємо... і ще чекаємо!.. Чуємо голос пілота через мікрофон — він каже, що ми є двадцять треті в черзі до відлету; мусимо трохи зачекати.

Чекаємо півгодини... чекаємо годину... чекаємо...! Літак запізнився на годину і двадцять п'ять хвилин. Кажуть, що літаком вигідно подорожувати. Так, але не пересідаючи в Нью-Йорку!

Пл. розв. Роксоляна Янішевська
12 курінь УПЮ-ок, Торонто

Чи Ви вже вирівняли передплату?

УЛАШТУЙМО „АНДРІЙКА“

У місяці грудні багато куренів пластунок улаштовує Андріївські вечори та запрошує на ці «вечерниці» пластунів. Відомі є із своїх Андріївських вечорів старші пластуни із куреня «Шостокрилі», але юначки не залишаються позаду та також часто підготовляють із цієї нагоди товариський вечір. Тому, що припадає це свято в часі передріздвяного посту — треба в його підготовку більше присвятити часу та знання як у звичайну вечірку, щоб усі бавилися та мали приємні переживання.

«Андрійка» завжди влаштовують дівчата, і ми саме для Вас, Дорогі Пластуни, подаємо цілий ряд ворожб, які характеристичні для Андріївського вечора і які можете перепроводити. На іншому місці у цьому числі «Юнака» подаємо опис звичаїв та тексти пісень, що їх у нашому народньому побуті проводили саме у «Свято Андрія». Радимо Вам точно все перечитати та використати, улаштовуючи цього року в кожній пластовій станиці вечір. Ворожби, які подаємо Вам нижче і опис звичаїв підготувала для Вас ст. пл. Галя Бродович з Монреалю.

Редакція

АНДРІЙВСЬКІ ВОРОЖБИ

1. Поставити дві свічки, зроблені із клоччя, одну проти однієї і запалити. Якщо свічки перехрестяться одно до однієї знак щасливий — тоді дівчина одружиться із своїм хлопцем.

2. Взяти три тарілки і, перевернувши дном угору, поставити під одну обручку, під другу гілку ялиці, а під третю дрібку землі. Дівчина, що не бачила, як це робили, вибирає собі одну тарілку і відслонює її. Коли вибере обручку —

це близьке подружжя, земля — це смерть, а гілка ялиці означає журливе життя.

3. До миски налити води. Коли вода заспокоїться, одна із дівчат пускає рядочком дві голки. Коли голки зійдуться вушком — тоді це означає, що дівчина одружиться зі своїм хлопцем і будуть добре жити, коли гострими кінцями — спільне життя буде неприємне, коли голки не зійдуться така сама доля буде для цієї пари.

4. До миски, повної холодної води, дівчата по черзі виливають розтоплений віск. Із нього творяться різні узорі, які дівчата стараються «відчитати».

5. Усі присутні дівчата скидають лівий черевик або чобіток та ставлять їх по черзі аж до порога, Котрої черевик буде останній, найближча дорога, та найшвидше одружиться.

6. Приготовити велику кількість паличок на одній купці. Кожна дівчина бере жменю паличок і рахує. Коли всі вони мають пару, тоді і дівчина знайде свою «пару» в житті.

7. Дівчата сідають колом у кімнаті та ставлять посередині порожню пляшку. Закрутивши сильно пляшкою, ждуть, як вона затримається. До кого спрямована шийка пляшки після затримання — та дівчина швидко знайде собі милу.

8. Підготовити «печеру чарівника» та відповідний одяг для нього. Переодягнений «чарівник» має зав'язані очі та до нього приводять дівчину теж із зав'язаними очима. Дівчина простягає руку «чарівникові» і він їй ворожить долю.

Подає ст. пл. Галя Бродович
Монреаль

ВЕСЕЛКА

144 Друга Есеню в Нью-Йорку
(в Пластовому Домі)
Tel.: ORegon 4-9576/79-98

відкрита щодня від вчасного ранку до пізньої ночі.

* Зимні і теплі перекуси, сніданки, полуденки * содові води
* морозиво * солодощі — теж вибагливі, імпортовані
* шкільне і канц. приладдя * українські і чужомовні часописи.
«Веселка» є улюбленим місцем зустрічей нашої молоді!

АНДРІЇВСЬКЕ СВЯТО

Андріївське свято має своє походження у поганському святі Калити. Зразу це було свято бога-сонця, а опісля стало святом-символом дівочої і хлоп'ячої долі. Це було шукання пари, готування до наступного весільного сезону. Наші предки вірили, що піснями, діями, ритуалами можна собі причарувати добру долю. Дівчина хотіла знати, у якій родині їй суджено бути, чи буде мати доброго чоловіка, яке її майбутнє життя. Хлопець мріяв про гарну дівчину, дружину, добру господиню і матір для дітей.

ГОТУВАННЯ ДО СВЯТА

Вранці до сходу сонця дівчата йшли і ламали вишневі гілки, ставили їх у воду та просили долю, щоб гілки зацвіли до Нового Року. Коли зацвітуть, то дівчина знайде свою долю. Коли ні, то дівчина або не вийде заміж, або вийде, але не буде щаслива.

Зі сходом сонця дівчата, зібравшись в одній хаті, пекли чарівні балабушки. Це все відбувалося у супроводі магічних співів. Після спечення виймали балабушки з печі та парували-складали по два, називаючи їх іменами хлопця та дівчини. Після цього заготовляли інші речі до чарування: свічки, папір, віск, гілки з калини, влаштовували печеру чародія на подвір'ї, зносили різну одягу для передягнення.

Головним однак було приготування до печення коржа-калити. Усі хлопці та дівчата приносили до хати, де відбувалося печення, по жмені борошна на печення «калити». Мед приносили тільки хлопці, мак і воду тільки дівчата. Починало місити коржа мале хлоп'я, а далі місили почерзі всі дівчата, а саджаючи в піч співали:

Наше сонечко, засвіти,
Нашу доленьку пригорни.
Земле-матінко породи,
Радість, щастя приведи.

«Калита» — це був круглий великий корж із чотирьма дірками на одному краї, із виробленим узором «кривого танцю», витисненим сонцем, місяцем і зірками. Після спечення коржа хлопці мастили його медом і переплітали через дірки червону стрічку.

У день св. Андрія вечеря була пісна, але різноманітна стравами: каша, голубці із пшоном і гречаною кашою, вареники з капустою, сливами, пиріжки і пампухи.

ВЕЧЕРНИЦІ

Увечері молодь сходилася до одної хати. У часі вечерниць співають, ворожать долю, хлопці скачуть, щоб укусити «калиту», яка висить на червоних стрічках із стелі.

Усі андріївські пісні магичні, мають привернути добру долю. У цих піснях під іменем Андрія треба розуміти бога подружжя.

Дівчата співають: «Радість щастя принеси
Нашу долю приверни»...

а далі:

«Андрію, Андрію, мій великий добродію,
Коноплі ті сію, дай мі Боже знати,
З ким їх буду молоденька брати,
З ким на рушник буду ставати...»

Хлопці мріяли про одруження з молодою вродливою дівчиною. Із цих пісень знаємо, що молоді звертали увагу на маєтки, але таки більше на взаємну любов:

«Любий, милий озовись!
Та до мене прихились!
Ти маєш воли та корови,
А Маруся чорні брови...»

Ще інша пісня каже:

«Ой матусю, горох точу,
Чорнявого хлопця хочу!
Він чорнявий, я білява,
Я ся йому сподобала.»

У цій пісні дівчина бажає собі найкращого хлопця. Вона точить горох через шкіряне решето. Гірший горох відходить, а кращий залишається. Так незугарні хлопці відійдуть, а гарний-суджений залишиться.

Ще одна пісня, яка тепер добре знана, хоч із трохи зміненими словами:

«Била мене мати
Калиновим прутом
Та й щоб я не стояла
З молодим рекрутом...»

Калина здавна вважається чарівним деревом-зіллям вірного кохання. Тому калиновий прут

має силу повернути дівчині справжнього любовного-судженого.

В андріївських звичаях та традиціях є багато нам незрозумілого. Але ми мусимо дивитися на ці звичаї не на тлі сучасного життя, але на тлі давньої культури, вірування і життя наших предків. Щойно тоді зможемо зрозуміти й оцінити це святкування.

Релігія наших предків була почитанням сил природи. Головним богом був бог-сонце, бог-Дажбог. Отже, «калита» під стелею — це був символ сонця й бога-шлюб, мак у коржі символізував зорі в небі та віщував великий урожай, багатство, достаток.

«Калита», намащена медом, це жертва тому богові, бо мед — це солодощі життя. Хлопець, який підскачить і вкусить «калиту», приєднається до того добродійства і буде щасливий та багатий. Того, який не «доскочив», замашували саджею і водою, бо вірили, що вогнем і водою очищать того юнака, що його нечиста сила не допустила вкусити «калиту».

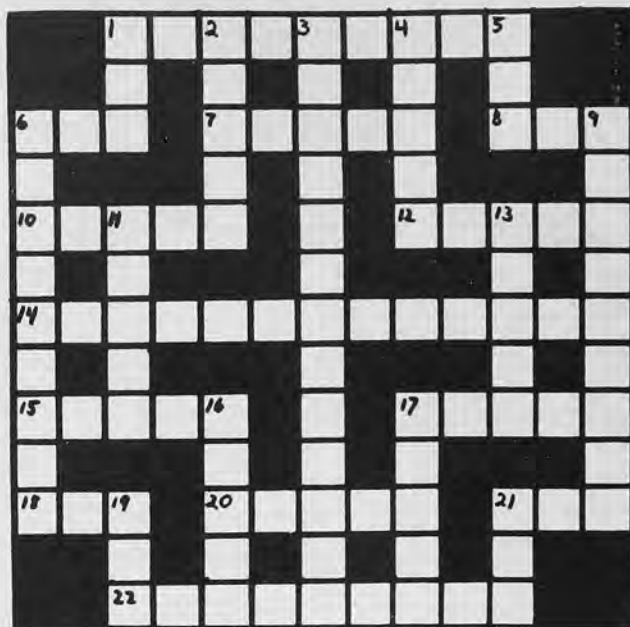
У піснях, привітаннях, побажаннях і жартах — у всьому спрямовано увагу на підбір пари, на шире кохання, на одруження.

Це молодече свято Андрія, як і Купала, популярне і шановане впродовж віків у нашому народі в Україні дійшло у звичаях та піснях аж до нас і ми повинні його продовжати.

Подала ст. пл. Галя Бродович
Монтреаль

Використана література: С. Килимник — Український рік у народніх звичаях, том 5-ий; і С. Воропай — Звичаї нашого народу, том 1-ий.

ХРЕСТИКІВКА Уклад З. Івасиків

СЛОВА ПОЗЕМО

1. Прилад до міряння атмосферичного тиснення.
6. Крутіж
7. Безкоштовно
8. Рід, кляса, категорія
10. Доктор медицини
12. Частина зимової одежі
14. Гетьман обраний в 1727 р.
15. Відбуває військову службу на кораблі
17. Місто у стейті Огайо
18. Невільник
20. Полює на комах
21. Стручкова рослина
22. Борис — автор оповідання «Олеся».

СЛОВА ДОЗЕМО

1. Густиий ліс
 2. Електронічний інструмент для викривання літаків, кораблів тощо
 3. Правдиве ім'я та прізвище М. Вовчка
 4. Старий син Хмельницького
 5. Уста
 6. Київський князь
 9. Генерація
 11. Груба галуза
 13. Німецький реформатор
 16. Італійський острів
 17. Укр. народний танок
 19. Ріка, що впадає до Чорного моря
 21. Десять до другого ступення
- Розгадки цих загадок слід надсилати до кінця місяця січня на адресу редакції «Юнака».

ПЛАСТОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

Єдина пластова крамниця
у США має на складі:

* пластові однострої * пластові відзнаки до одностроїв і таборовий виряд * пластову літературу * альбоми, різьби, вишивки, кераміку, філателію * українські національні прапори, книжки, шкільне приладдя і т. п.

MOLODE ZYTTIA, Inc.
302 E. — 9th St.,
New York 3, N. Y., U.S.A.

КРАЙОВА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ У КАНАДІ

Під час відкриття «Дня Української Молоді» в Вінніпезі дві юначки, представниці українських молодечих організацій за давнім українським звичаєм, хлібом і сіллю вітають прийвних на святковому відкритті почесних гостей.

Від 22 липня до 2 серпня ц. р. відбулася в околицях Вінніпегу для відзначення 100-річчя провінції Манітоба крайова пластова зустріч під гаслом «Шляхами піонерів», а після неї мандрівні пластові табори для пластового юнацтва з усіх пл. станиць Канади. У зустрічі, а потім і в мандрівних таборах взяла участь велика кількість учасників — 223 пл. юнаків, 267 пл. юначок і 32 члени проводу й булав зустрічі і таборів. Про цю зустріч і про ці табори писали ми вже дещо в «Юнаку» за червень-липень ц. р. (сторінка 21). Були про це вже також великі звітування із цікавим та гарними ілюстраціями в усій українській пресі Канади, а також в англомовній пресі з Вінніпегу та інших місцевостей Манітоби. Ця зустріч і ці табори мали також широкий відгомін у розмовах батьків, загалу нашого громадянства в Канаді, а зокрема у серцях нашого пластового юнацтва — учасників цієї особливої форми таборування. Три етапи зустрічі дали три роди вражень і переживань для її учасників.

Перший етап зустрічі у Бирдс Гилл Парку біля Вінніпегу — це були урочистості, нагоди для зустрічів і міжкурінних змагань, участь у «Дні Української Молоді» із парадом перед Манітобським Парляментом у присутності представників уряду, із складенням вінка перед Шевченковим пам'ятником, оглядання Вінніпегу, Форту Геррі, гостина в українських парафіях та оглядання церков Вінніпегу, участь у концерті, гостина представників етнічних скавтів у таборах пластунів і пластунок та багато інших подій поза

програмою. Однією з них (її з найбільшою гордістю згадує юнацтво!) була короткотривала, але справді жахлива буря, яка за одним помахом баби-віхоли поклала на землю майже цілий табір, тобто шатра в таборі.

Крім цього, було тут найбільше нагод «зробити» курінним багато точок і для себе персонально, і для куреня. Тут були справжні «герці» за перше місце у міжкурінних змаганнях.

Особливістю другого етапу зустрічі, який найбільше закарбувався у серцях і пам'яті юнацтва, була мандрівка по оселях Манітоби, зустрічі із піонерами при нагоді відвідувань українських осель, їхня сердечна гостинність, розмови з ними про давні піонерські часи і сучасне життя, зустрічі з індіанами — автохтонами Канади, оглядання національних парків, краси краєвидів, спо-

Парада членів українських молодечих організацій під час «Дня Української Молоді» у Вінніпезі перед провінційним парламентом Манітоби.

Члени українських молодечих організацій, що під час «Дня Української Молоді» 25 липня ц. р. зібралися біля пам'ятника Тараса Шевченка на майдані провінційного парламенту Манітоби, щоб скласти поклін геніві України.

собу життя та інших особливостей Манітоби — усе це викликало захоплення юнацтва. Не дивно, що про цей етап вони найбільше пишуть у своїх репортажах про КПЗустріч.

Третій етап — перебування у містечку Давфин, участь у давфинському «Українському Фестивалі», давфинське особливе українство — дефіляда, в якій бере участь не тільки населення містечка, але й околиця, багато запрошених гостей, українська музика, спів на вулиці через мікрофони, україномовні написи в усіх публічних місцях, наші прапори по обох боках головної вулиці, вишивані одяги, що ними милуються і чужинці, велика кількість українських імпрез (концерти, забави на вулиці, виставка, показ історичних одягів тощо) — усе це, поруч із приязним ставленням до Пласту, з'єднувало почуття юнацтва, воно розуміло ідею багатокультурності Канади, бо бачило її у житті.

Члени маршової оркестри коша пластунів із Торонта (28 осіб) біля пам'ятника Тараса Шевченка на парляментському майдані у Вінніпезі. Вгорі зправа диригент оркестри — пл. сен. Зенон Лавришин.

На радість переживань юнацтва у зв'язку із цією зустріччю впливало великою мірою і те, що вона була добре організована, програма відбувалась точно за планом. Поведінка юнацтва була справді на висоті, тому громадянство її швидко відмічувало і позитивно оцінювало. Думаємо, що фонди, які Пласт одержав від Федерального Уряду на частинне покриття коштів дороги (\$16,650) — це дуже щасливий вклад. Він приніс «високі відсотки» — тепло у серцях від зустрічі молодим і старшим. Дописи юнацтва, що їх тут містимо, про це промовисто говорять. — Редакція.

ТАЄМНИЧА ВІЗИТІВКА

Яке звання має цей пан?
Д-Р РОКЕТА.

“ІЗ ВІТРОМ, ІЗ ДОЩЕМ”

(Мандрівний табір розвідувачок у Манітобі)

На перехресті двох річок, двадцять миль від східного кордону Саскачевану, 475 миль на північному заході від Вінніпегу, лежить, з першого враження, зовсім нецікаве і без кольору містечко Де Па. Сіра погода відбирала нам охоту розглянути місто, але наша цікавість не дозволила нам марно гріти свої місця. Ми висіли з автобусів і містечко ожилося, загомоніло пластунками. Куди не глянути — синьо-чорні, червоно-чорні і зелені пластові хустини.

В Де Па є тільки дві головні вулички. А одна з них була продовженням автостради. Замість хмаросягів були малесенькі крамнички. Одна з них зацікавила нас. Ми увійшли. На стінах висіли всілякі хутра, шкіри, кошушки. На полицях красувалися кораликами вишиті, хутром викінчені індіанські капчики-мокасини. Були також шкіряні рукавички, торбинки. Ручні вироби індіан гарні та різноманітні. Їхні взори дуже нагадують українську вишивку.

Нечисленне населення Де Па — це потомки індіан-піонерів. Їхнє основне заняття — це хліборобство, тваринництво, рибальство і праця в лісі. Хліборобство має великі перешкоди, бо ґрунти тут неродючі. Давніше індіанці управляли землею, тепер вони живуть у резерватах серед густо-буйної північної природи. Нас вразили їхні бідні хатки, але здається, що мешканці їх іншого ніж примітивне життя не знали і їхні хатки — це їм немов палати.

А індіанські діти дуже гарні. В них блищать чорне волоссячко, чорні очка вилискують також, у них темний оливковий наскірок.

Ми були також у музею, де можна було побачити старі архіви Манітоби і Західної Канади. При дверях стояв один з працівників музею і пильно роздавав усім сині книжечки з історією містечка Де Па. Серед архівальних експонатів ми знайшли таке багатство як власноручний підпис Чарльса Дарвіна на карточці!

Прийшов час від'їзду. Щойно після відвідин цієї оселі ми зрозуміли, якою відвагою і працездатністю відзначалися ці перші поселенці. Їхня посвята і витривалість подивугідна. Смеркалося. Рушив автобус на дальшу мандрівку по Манітобі. Ми збагатились почуттями і думками, бо ж віч-на-віч мали змогу зустрітись із справжніми автохтонами Канади.

Пл. розв. Даня Дума

гурток “Маки”, 10 Курінь УПЮ-ок

ім. Ольги Косач, Торонто

ШАРАДА

ТРЕТЕ з ДРУГИМ: гриш-омнета, яку в Римі кожний знає. Або інструмент музичний, що давно уже не грає.

ПЕРШЕ-ДРУГЕ: хоч не листя, але дерево вкриває. ЦІЛІСТЬ: часом для прикраси їх дівчина уберає.

ХРОНІКА

ПЛАСТОВА МОЛОДЬ ЮТИКИ ПРАЦЮЄ

Уже втретє наша Пластова Група в Ютиці включила у свою програму року "вечір розваги", що завжди проходить із повним успіхом. Наша виховниця, пл. сен. Володимира Смик, яка готує з нами всі імпрези, вибрала до цього річного вечора тему: "Я люблю Україну". І справді, на початок програми пролунали слова вірша Івана Ігнатюка "Я люблю Україну". Після того юначки гуртків "Лисички" і "Ромашки" проспівали пісню Верменича "Чорнобривці". І отой світанковий край — як співається у пісні — став усім нашим батькам та гостям перед очима.

Наша виховниця провадила програму та переплітала пісні віршами. Прочитавши вірш М. Щербака "Пісня Вітчизни", перенесла слухачів у часи визвольної боротьби, коли то Січові Стрільці повертались із Східної України. Юначки проспівали пісню "Як Стрільці йшли з України". Та пісня зробила найбільше враження на тих, що носили колись стрілецькі однострої. Для відпруження юначки ще заспівали сентиментальну пісню Веселовського "Даруй на прощання". Треба підмітити, що наші юначки співають вільно і дуже ритмічно при доброму акомпаньєменті гітар. "Лисички" співають уже три роки і відомі з доброго співу не тільки в Ютиці, але і в околиці. Співали також і в Сиракузах, Коговзі, Геркімері, Ромі, а навіть на "святі весни" на "Вовчий Тропі".

На зміну юначкам прийшло новацтво, що під проводом своєї сестрички, ст. пл. Дарії Воднарчук, хотіло доказати, що вони люблять Україну, вивчаючи українські пісні та вірші.

Ще лунають оплески, а вже до голосника підходить наша виховниця та пролунали слова вірша

Кедра:

О, земле вітру і беріз,
О, земле зоряна й пахуча!..

На доказ того, які то дівчата живуть на тій омріяній землі, юначки проспівали пісню Каліщука "Волиняночка". На закінчення першої частини програми юначки проспівали жартівливу пісню Євгена Козака на слова Новицького "Ой, не моргайте дівчата". Ми, юначки, дуже вдячні нашій виховниці, пл. сен. В. Смик, що вона не жаліє труда та навчас нас усе більше та більше пісень.

У другій частині програми юначки виконали п'єсу Наталки Смолій-Герець "Чари Весни", що дуже підходила до теми "Я люблю Україну". Двоє українських дітей, що родились в Америці дуже любили Україну та хотіли її побачити. У цьому допоміг їм метелик-чарівник та й поніс їх на крилах мрій в Україну. Якраз була це ніч під Івана Купала. "Гей, на Івана, гей, на Купала"... чути здалеку пісню, що її співають дівчата, ідучи в ліс. А там лісова Мавка виходить із своєї криївки, танцює під звуки української пісні "Верховино" та тішиться цвітом папороті, бо він добре захований і ніхто його не побачить. Дівчата входять у ліс, рвуть квіти та, сплітаючи вінки, співають. Відтак гуторять, жартують і танцюють. Кожна з них хотіла б, щоб її вибраний схопив її, як скакатимуть через вогонь. Не кожна, однак, до цього признається. Мавка пристає до дівчат та разом із ними бере участь у купальському хороводі, а тоді запитує кожну з дівчат, яке бажання вона має, якщо б знайшла цвіт папороті.

У хвилині, як Мавка виносить цвіт папороті, із криївки вибігають на галявину діти з Америки (Ган-

ночка та Юрчик) і Ганночка просить цвіт папороті для своєї мами, яка дуже тішилась би. Мавка дарує цвіт папороті Ганночці, бо вона єдина, що бажала щастя комусь другому (своїй мамі), а не собі. Після того Мавка вибігає, а за нею всі дівчата. Чезне і метелик, і на сцені лишаються тільки Юрчик та Ганночка, а в руках у неї цвіт папороті з України.

П'єса "Чари Весни" зробила помітне враження на глядачів. Згадали ж бо наші старші ті часи, коли й самі в ніч під Івана Купала плели вінки, пускали на воду, скакали через вогнище... співали пісень...

А молоді побачили красу купальських звичаїв та пожаліли, що немає тут пригожих до того обставин, щоб їх запровадити в життя.

Ми дуже вдячні пані Наталці "Герець за таку прекрасну п'єсу для молоді. Вона ж бо дістала багато рясних оплесків від публіки. До успіху п'єси спричинились дві наші неструджені режисерки, п. Віра Ризванюк та п. Зоя Луценко, які разом із авторкою п'єси уклали в це дуже багато праці.

Чудові декорації зробив наш талановитий мистець і господарський референт Пластприяту п. Ярмо Войтович, а мистецькі афіші вималював п. Михайло Войтович. Хай же всім тим, що допомогли при постановці п'єси, подякою будуть щасливі усмішки молоді, що задоволено приймали гучні оплески публіки.

Наш Пластприят не забув, що три юначки закінчили середню школу та відходять на студії до університетів. Тому голова Пластприяту, п. Іван Бекерський, побажав їм успіхів у високих школах та обдарував їх українськими пластинками. Із гуртка "Лисички" відходить Анна Ярмач, Галя Луценко та Ліда Герець. Хай же їх у житті всюди супроводжує невмируща українська пісня.

Юначки ще довго розважали гостей своїм співом, бо ніхто не хотів розходитись додому. Це був найкращий доказ, що наш вечір розваги справді вдався.

Пл. розв. Леся Бекерська
Ютика, США

У глибокій пошані і в невимовному смутку з приводу трагічної втрати нашої відданої нам подруги кошової

СВ. П.

СТ. ПЛ. ОКСАНИ ГРУШКЕВИЧ
слово якої горітиме вічним вогником у наших серцях, складалася \$50.00 на пресфонд "Юнака", якого Вона була приятелем.

Провід і члени
10-го Куреня УПУО-ок
ім. О. Кобилянської,
в Дітройті, США

Замість квітів на могилу

СВ. П.

СТ. ПЛ. ОКСАНИ ГРУШКЕВИЧ
складалася 10.00 дол. на пресфонд "Юнака".
ЛІДА І БОГДАН КРАМАРЧУКИ

Відзначаючи другу сумну річницю смерті
(в дні 18 грудня ц. р.)

Нашої Незабутньої Дружини і Мами
СВ. П.

Ольги з Марчуків Цюк
складалася дальших 120.00 дол. на створений
нами фонд постійної дарункової передплати
журнала "Юнак" для незаможних читачів.

Філадельфія, 10 жовтня 1970 р.
ЯРОСЛАВ, чоловік, і ОЛЕГ, син.

ПЕРШИЙ БАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В АМЕРИЦІ

Спілка Українських Журналістів Америки (СУЖА) проголосила Перший Баль Української Преси в Америці на день 30-го січня 1971 року у Філадельфії.

Наша редакція вже одержала прохання взяти активну участь у цьому балі, визначаючи свою кандидату на Кралю Української Преси у США. Про вибір кралі вирішати окреме журі під головуванням проф. П. Андрусева.

На терені Канади такі імпрези відбулися вже чотири роки підряд, і кожного разу наш журнал був репрезентований гідною та гарною молодого пластункою.

Як повідомляє СУЖА кандидатка на кралю повинна бути віку вищих клас середньої школи або університетського віку, мусить добре володіти українською мовою і вільно висловлювати свої думки цією мовою та бути членом однієї із молодечих чи студентських українських організацій.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ЮНАКА" за жовтень ц. р.

Пл. розв. Роксоляна Тим'як, Каміллус, США, пожертвувала свою винагороду, яку вона отримала на таборі "Новий Сокіл", біля Воффало, США, де вона була членом таборової булавки	60.00
10 Курінь УПУО-ок ім. О. Кобилянської, Дітройт, США, замість квітів на могилу бл. п. ст. пл. Оксани Грушкевич, з Дітройту, США	50.00
Дир. Євген Борис, Торонто, Канада	50.00
Ліда і Богдан Крамарчуки, Рочестер, США, замість квітів на могилу бл. п. ст. пл. Оксани Грушкевич, з Дітройту, США	10.00
Із збірки на ювілею 25-річчя подружжя Катерини і Григорія Свергунів, Торонто, Канада, яку перевела п. К. Томків	10.00
пл. сен. Ірина Вжесневська, Торонто, Канада, замість звороту за бензину на вишкільний табір зв'язкових, що відбувся на оселі "Пластова Січ" у Грефтоні, Канада, в жовтні, ц. р.	5.00
пл. юн. Адріан і Оріся Городецькі, Кендел Парк, США	5.00
пл. юн. Мирослава Шевців, Трентон, США	4.00
пл. юн. Аскольд Бук, Філадельфія, США	3.00
пл. сен. Дарія Голубець-Якубович, Парма, США	3.00
пл. юн. Влодко Козак, Гамільтон, Канада	3.00
пл. юн. Орест Івашко, Ошава, Канада	2.50
пл. юн. Рома і Володимир Кухарі, Ст. Кетерінс, Канада	2.50
пл. юн. Борис Гайда, Клейтон, США	2.00
пл. юн. Богдан, Христя, Рома і Марта Мартюки, Торонто, Канада	2.00
пл. юн. Роман Юзенів, Нью-Йорк, США	2.00
пл. юн. Адріан Лужба, Ст. Кетерінс, Канада	2.00
пл. юн. Андрій Вемко, Кренфорд, США	2.00
пл. юн. Христя Клапішак, Ньюарк, США	1.00
пл. юн. Богдан Домбчевський, Філадельфія, США	1.00
пл. юн. МIRON Воднар, Парма, США	1.00
ст. пл. Марія і пл. розв. Павло Дурбаки, Чікаго, США	1.00
пл. юн. Данило і Діана Фіцики, Ст. Кетерінс, Канада	1.00
пл. юн. Надя Зелик, Торонто, Канада	1.00
Разом у цьому списку	\$ 224.00

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки,
ПЛАСУНИ і ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності
у найбільшій і найстаршій кредитівці
у Торонті

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.
Tel.: 922-1402

Пластун Ти, юнак?

ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!

Щадити щоденно учись!

Як будеш студент,

Той доляр, той цент

Тобі допоможе колись

Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ «Самопоміч» платить 5% ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ
власниками якої є

Анна і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto 2-B, Ontario
Tel.: EM 8-4235

**ПРАЦЯ І ОЩАДНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ
ВАШУ МАЙБУТНІСТЬ!**

- Ощадністеві вклади без права виписувати чеки

- Термінові вклади (більші суми) на 2 і більше років

6¹/₂% | 7³/₄%

- Студійні ощадністеві вклади на 7%!
- При виплатах уживайте наших чеків!
- Дасмо позики на догідні сплати!

Складайте Ваші ощадності
у кредитовій кооперативі

»БУДУЧНІСТЬ«

Buduchnist (Toronto) Credit Union Ltd.

140 Bathurst Street — Toronto 2-B, Ontario

Phone: 366-9863 & 366-4547

**Друкерія
КИЇВ**

виконує
всі
друкарські
роботи.

Друкуємо

- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні запрошення
- фірмові друки

KIEV PRINTERS LTD. — Phone: 363-7839
860 Richmond St. West, Toronto 2-B, Ont.

Хто з Вас подорожує

- літаком ● кораблем ● поїздом ● автобусом
- у Канаді чи поза Канадою
повинен купити подорожний квиток та одержати безплатно потрібні інформації і поради
в українському подорожному бюро

МАРКІЯНА КОГУТА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

Plast, Inc. - KPS
140 Second Ave
New York, N.Y. 10003

Comp.

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA

If not delivered please return to:
YUNAK Magazine
2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont., Canada
RETURN POSTAGE GUARANTEED

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТИВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВИНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

В Пластовій кооперативі ПЛАЙ

PLY CO-OP LTD., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПЛАСТОВІ ВІДЗНАКИ

- новацьких роїв і гнізд
- юнацьких гуртків і куренів
- новацьких і юнацьких проб
- нов. і юн. іспитів уміlostей

БОРСУК

ІЖАК

КАЖАН

БОБЕР

САЙГАК

ЛИС

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

ВЕДМІДЬ

ВОВК

ОЛЕНЬ

ЛЕОПАРД

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ТАРПАН

У цьому оголошенні поміщені зразки відзнак юнацьких гуртків, які продаємо по 50 центів за штуку. Маємо постійно на складі 40 різних родів таких відзнак і можемо їх кожнoчасно вислати. Виготовляємо також інші відзнаки роїв УПН і гуртків УПЮ на замовлення.

КУПУЙТЕ В НАС ТАКОЖ:

★ всякі інші пластові відзнаки ★ усі частини пластових одностроїв ★ таборовий виряд ★ спортове приладдя ★ усі пластові видання, а зокрема обов'язковий для юнацтва посібник, автором якого є основник Пласту

ПРОФ. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ТИСОВСЬКИЙ (ДРОТ)

Життя в Пласті

544 сторін • багато ілюстрацій • ціна 6.50 дол.

* КУПУЙТЕ В ПЛАСТОВІЙ КООПЕРАТИВІ «ПЛАЙ»!

* ЧИСТИЙ ПРИБУТОК КООПЕРАТИВИ «ПЛАЙ»
ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИХОВНІ ЦІЛІ ПЛАСТУ!